

**O'ZBEKISTON
TEMIR YO'LLARI**

2022 йил учун БИЗНЕС РЕЖА

Тошкент 2021 й.

МУНДАРИЖА

1. ГЛОССАРИЙ	3
2. РЕЗЮМЕ	4
2.1. ҚИСҚАЧА ШАРҲ	4
2.2. БИЗНЕС-РЕЖАНИНГ МИССИЯСИ ВА МАҚСАДИ	5
3. ҲАРАКАТ ТАРКИБИ ВА ИНФРАТУЗИЛМА	6
3.1. ЛОКОМОТИВЛАР	6
3.2. ВАГОНЛАР	8
4. ҲАРАКАТ ТАРКИБНИ ТАЪМИРЛАШ	13
5. ЙЎЛ ВА ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ	15
6. ЭЛЕКТР ТАЪМИНОТИ, СИГНАЛИЗАЦИЯ ВА АЛОҚА ХЎЖАЛИГИ	17
7. ХАЛҚАРО АЛОҚАЛАР	21
8. ЙЎЛАКЛАР	23
9. АТРОФ-МУҲИТ	24
10. МАҲСУЛОТ ВА ХИЗМАТЛАР	25
11. 2021 ЙИЛ УЧУН КЎРСАТКИЧЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИ ВА 2022 ЙИЛ УЧУН ПРОГНОЗ	31
12. МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ	33
12.1. ЮК ТАШУВЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ	33
12.2. ЙЎЛОВЧИ ТАШУВЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ	34
13. МАҚСАДЛИ БОЗОРЛАР	34
13.1. МАҚСАДЛИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАР	34
13.2. НАРХ ҲОСИЛ ҚИЛИШ	35
14. РЕКЛАМА СТРАТЕГИЯСИ	37
15. ЖАМИЯТНИ БОШҚАРИШ ТУЗИЛМАСИ	37
16. ИНВЕСТИЦИЯ ДАСТУРИ	45
17. ПУДРАТЧИЛИК ФАОЛИЯТИ	47
18. МОЛИЯВИЙ ТАҲЛИЛ	52
19. ҲОМИЙЛИК ЁРДАМИ	53

1. ГЛОССАРИЙ

ОТБ	Осиё тараққиёт банки
АБТ	Автоматлаштирилган бошқарув тизими
ВОЛС	Тола-оптик алоқа линияси
ВСП	Йўлнинг устки қатлами
ВЧД	Вагон депоси
ГСМ	Ёнилғи-мойлаш материаллари
ИССО	Сунъий иншоотлар
ХХР	Хитой Халқ Республикаси
МВПС	Моторвагон ҳаракат таркиби
МТТ	Халқаро темир йўл Транзит Тарифи
ҚМИ	Қурилиш-монтаж ишлари
ОПМС	Тажриба йўл-машина станцияси
ПДМ	Темир йўл устахоналари
ПМС	Йўл машина станциялари
ППС	Буғлаш-ювиш станцияси
ПТО	Вагонларга техникавий хизмат кўрсатиш пункти
ПЧЛ	Иҳота ўрмонзорлар дистанцияси
МТУ	Минтақавий темир йўл узели
РСР-14	14-рельс-пайвандлаш поезда
СМР	Қурилиш-монтаж ишлари
МДХ	Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги
СПМС	Ихтисослаштирилган йўл-машина станцияси
ТПС	Тяга подстанцияси
ТЧ	Локомотив депоси
ТЭО	Техникавий-иқтисодий асослаш
ЎзТТЖ	Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси
ЭП-1	1-энергомонтаж поезда
ЯАМС	Япония халқаро ҳамкорлик агентлиги
КР-1, КР-2	Локомотивларни мукамал (капитал) тамирлаш
ОПЕК	Нефт экспортчи мамлакатлар ташкилоти
КФВ	Германия давлат банки
КФАЭР	Араб иқтисодий ривож Қувайт жамғармаси
МБРР	Халқаро тараққиёт ва тикланиш банки
АКБ «УзПСБ»	Ўзсаноатқурилишбанк акциядорлик тижорат банки
ЙМС	Йўл машина станциялари
FIEM	Corporate Internationalization Fund (FIEM) - Испания компаниялари ва маҳсулотларининг чет элда бўлишини тарғиб қилишга қаратилган жамғарма

2. РЕЗЮМЕ

2.1. ҚИСҚАЧА ШАРҲ

«Ўзбекистон темир йўллари» Давлат-акциядорлик компанияси Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1994 йил 7 ноябрдаги ПФ-982-сонли Фармони билан темир йўл транспорти тизимининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган бўлинмалари, корхоналари ва ташкилотлари базасида ташкил этилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2014 йил 24 апрелдаги ПФ-4720-сонли «Акциядорлик жамиятларида замонавий корпоратив бошқарув услубларини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони билан компания акцияларининг 100% давлатга тегишли очиқ акциядорлик жамияти ёки бундан кейин матнда «ЎТЙ» АЖ деб номланадиган «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ сифатида қайта тузилди.

Тармоқнинг асосий сифатлари этиб қуйидагилар белгиланганди:

- ягона темир йўл транспорт тармоғини тузиш;
- темир йўлнинг асосий участкаларини электрлаштиришни давом эттириш;
- темир йўлларни модернизациялаш, шунингдек, телекоммуникацияларнинг оптик тола тизимларига ўтишни ўз ичига олган ҳолда темир йўл транспорти инфратузилмасини ривожлантириш;
- ҳаракат таркибини тамирлашнинг ўз базасини ривожлантириш;
- ҳаракат таркибини тиклаш ва янгилаш;
- жаҳон бозорига чиқиш ва республиканинг экспорт потенциалини оширишни таъминловчи муқобил транспорт йўлакларини излаш.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда янги пўлат изли йўлларни шакллантириш бўйича катта ишлар бажарилди. Қизилқум барханлари узра Навоий – Учқудуқ – Султонувайстоғ – Нукус темир йўли ётқизилди, Амударё оша бирлаштирилган темир йўл-автомобил кўприги барпо этилди.

2010 йилнинг ноябр ойида Афғонистонда Хайратон-Мозори-Шариф темир йўл магистралини қуриш якунланди. Ушбу лойиҳа доирасида янги темир йўл линияси ётқизилди, Хайратон темир йўл бекати модернизация қилинди, Ноибобод бекатида разъездлар ва янги темир йўл юк ҳовлиси (грузовой двор) қурилди. Линиянинг умумий узунлиги 106 км ни, шундан асосий йўллар 75 км ни ташкил қилади.

«ЎТЙ» АЖ тарафидан 2016 йилда қуйидаги лойиҳалар амалга оширилди: «Ангрен-Поп электрлаштирилган темир йўл линиясини қуриш» ва «Йўловчи поездларнинг юқори тезликдаги ҳаракатини ташкил қилиб Самарқанд-Бухоро темир йўл участкасини электрлаштириш». Янги темир йўл линиялари ишга тушиши билан «ЎТЙ» АЖ бош йўлларининг очиқ узунлиги 4 842,4 км ни ташкил қилди.

2016 йилда Қамчиқ тоғ довонидан ўтувчи, узунлиги 123,2 км, жумладан, 19,2 км туннелдан иборат «Ангрен-Поп» электрлаштирилган темир йўл линиясини қуриш якунланди.

Соҳада муваффақиятли фаолият юритаётган инвесторлар:

- Осиё тараққиёт банки – билан “Ўзбекистон темир йўллари” жамияти 1998 йилдан “Ўзбекистон темир йўлларини қайта таъмирлаш” лойиҳаси орқали ҳамкорлик қилишни бошлаган. Бугунги кунгача Осиё тараққиёт банки иштирокидаги бир нечта лойиҳалар муваффақиятли якунлаган.

Ҳозирги пайтда Осиё тараққиёт банки иштирокидаги “Поп-Наманган-Андижон темир йўл участкасини электрлаштириш” лойиҳаси амалга оширилмоқда.

- Хитой Эксимбанки – билан “Ўзбекистон темир йўллари” жамияти 2010 йилдан “Электровозлар харид қилиш” лойиҳаси орқали ҳамкорлик қилишни бошлаган. Бугунги кунгача Хитой Эксимбанки иштирокидаги бир нечта лойиҳалар муваффақиятли якунлаган.

Ҳозирги пайтда Хитой Эксимбанки иштирокидаги “Тошкент шаҳрида ер усти халқа метрополитенини қуриш” ва “Шарғункўмир” АЖни модернизация қилиш” лойиҳалари амалга оширилмоқда.

- Ҳалқаро тикланиш ва тараққиёт банки (Жаҳон банки) – иштирокидаги “Электрлаштирилган Ангрен-Поп темир йўлининг қурилиши ҳамда

Поп-Қўқон-Андижон темир йўл участкасини электрлаштириш” лойиҳаси амалга оширилмоқда.

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ инфратузилмасининг ҳолати:

Темир йўл тармоғининг умумий узунлиги 7 395,1 км, шу жумладан:

- асосий йўллар 5 239,3 км;
- станция йўллари 1 769,8 км;
- шаҳобча йўллари – 386,0 км

максимал тезлиги 160 км / соатгача - 731,9 км;

максимал тезлиги 250 км / соатгача - 243,5 км.

Сигнал тизимлари билан жиҳозланган участкаларнинг умумий узунлиги 4 757 км. улардан;

Электрлаштирилган участкаларнинг умумий узунлиги 3 528,1 км.

Автоматик блокировка қилиш тизими томонидан бўлимларнинг умумий узунлиги 1 302,2 км.

2.2. БИЗНЕС-РЕЖАНИНГ МИССИЯСИ ВА МАҚСАДИ

Бизнес-режа жамият ходимлари, шунингдек, эҳтимолий хорижий инвесторларга раҳбарлик ва ишида фойдаланиш учун ишлаб чиқилган.

Бизнес режа иккита асосий мақсадга хизмат қилади:

- инвесторлар учун корхонанинг инвестиция лойиҳаларига инвестиция киритиш керакми ёки йўқлигига аниқлик киритади;
- лойиҳани бевосита амалга ошираётган шахслар учун муълумот манбаи бўлиб хизмат қилади.

Жамият бизнес режаси Ўзбекистон Республикасининг 2014 йилдаги 6 майдаги 370-сонли “Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида” ги Қонунга асосан ишлаб чиқилади ҳамда жамият кузатув кенгаши раиси томонидан тасдиқланади.

Манфаатдор тарафлар (ОТБ, ЯАМС, ЎзТТЖ ва бошқа шу каби эҳтимолий инвесторлар) ишлатиши учун соҳани 2020 йилга мўлжалланган прогноз параметрлари ва назарда тутилган режалари тўғрисидаги ахборотни бирлаштириш бизнес-режанинг мақсадларидан биридир.

Юк жўнатувчиларнинг юк ташуви ва йўловчиларнинг темир йўл транспортига бўлган эҳтиёжларини қондириш мақсадида жамиятни ҳаракат таркибининг зарур парк билан таминлаш.

Қўйилган мақсадга етиш учун биринчи навбатда қуйидаги вазифалар белгиланди:

– мамлакатнинг транспорт яхлитлиги, мустақиллиги, хавфсизлигини таминлаш, ижтимоий-иқтисодий ўсишини ва ташишга бўлган эҳтиёжларни амалга ошириш учун шарт-

шароитларни таминлаш мақсадида инфратузилмавий база сифатида очиқ ва барқарор транспорт тизимини шакллантириш;

– темир йўл инфратузилмасини реконструкция қилиш, такомиллаштириш ва ривожлантириш;

– республика саноатини ҳаракат таркибига бўлган эҳтиёжини таминлаш учун ҳаракат таркибини тамирлаш ва қуриш учун ишлаб чиқариш қувватларини ошириш;

– темир йўлнинг ўтказув ва ташув қобилиятини ошириш бўйича чора-тадбирларни ишлаб чиқиш, шунингдек, йўловчи темир йўл транспортинининг ҳаракат тезлиги ва хизмат кўрсатиш даражасини ошириш;

– темир йўлларда поездлар ҳаракати хавфсизлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш;

– ташувни ташкил этишнинг замонавий механизмларини жорий қилиш.

3. ҲАРАКАТ ТАРКИБИ ВА ИНФРАТУЗИЛМА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 октябрдаги “Давлат иштирокидаги корхоналарни ислоҳ қилишни жадаллаштириш ҳамда давлат активларини хусусийлаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида” ги ПҚ-6096 сонли фармони ҳамда 2022-2026 йилларда Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспортини ривожлантириш концепция лойиҳасига кўра темир йўл транспортда ташувларни такомиллаштириш ва жамият фаолиятидаги носоҳавий йўналишларни хусусийлаштириш режалаштирилган.

Ҳаракатланувчи таркибга локомотивлар, юк вагонлари, локомотивли йўловчи вагонлари, кўп агрегатли ҳаракатланувчи таркиб, шунингдек, турли хил махсус ҳаракатланувчи таркиблар киради. Ҳаракат таркиби иш турига кўра, йўловчи, юк ва махсус мақсадли таркибларга бўлинади.

3.1. ЛОКОМОТИВЛАР

Поезд бошчилигидаги локомотив – темир йўлнинг тимсоли ва унинг ишини асоси саналади. Темир йўл транспортини локомотивлар туфайли янада ривожланиб бормоқда.

Локомотивлар деб, таъсири остида рельсли йўллар бўйлаб йўловчилар ва юклар ташиладиган ҳаракатланувчи таркиблар, тортиш кучини яратиш учун мўлжалланган транспорт машиналарига айтилади. Республика темир йўлларида фойдаланиладиган локомотивларнинг асосий турларига электровоз ва тепловозлар киради.

Узлуксиз ва хавфсиз ташиш жараёнини таъминлаш мақсадида, жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобига, шунингдек халқаро молия институтларининг кредит маблағларини жалб қилган ҳолда, ҳаракатланувчи таркибни янгилаш ва модернизациялаш бўйича лойиҳалар амалга оширилади.

Локомотивлардан фойдаланиш бошқармаси жамиятнинг муҳим бўлинмаларидан бири ҳисобланиб, унинг ихтиёрида тортиш кучи – қудратли тепловозлар ва электровозлар парки мавжуд бўлиб, у барча турдаги юк, йўловчилар ва шаҳар атрофидаги ташиш ишларини, манёврлаш ишларини таъминлайди (1-жадвал).

1-жадвал – Локомотивлар эксплуатация парки

№	Локомотив тури	Эксплуатация парки 2021 й.	Эксплуатация парки 2022 й. (прогноз)
1	Магистрал электровозлар	126	137
2	Магистрал тепловозлар	95	87
3	Электросекциялар	18	18
4	Маневр локомотивлари (ТЭМ2 и ЧМЭЗ)	173	184
ЖАМИ		412	434

Локомотив – асосий транспорт бўлиб, усиз ташиш жараёнини амалга ошириб бўлмайди. «ЎТЙ» АЖ ривожлаштиришнинг устувор йўналишларидан бири сифатида локомотивлар паркини модернизациялаш, янгилаш ва тўлдириш қабул қилинган.

Жамиятнинг барқарор фаолиятини таъминлаш мақсадида саккизта депода локомотивларни ва МВХТ техник хизмат кўрсатиш ва жорий таъмирлаш бўйича таъмирлаш-огоҳлантириш тизими амалга оширилмоқда, «Ўзтемирйулмаштаъмир» УК заводида эса локомотивларни мукамал таъмирлаш ва уларнинг хизмат муддатини узайтирган ҳолда тиклаш ишлари бажарилмоқда.

2021 йилда КР-1, КР-2 турдаги таъмир турлари бўйича 69 локомотив секциялари мукамал таъмирлаш ишларини бажариш кутилмоқда.

2022 йилда ушбу турдаги таъмир турлари бўйича 44 локомотив секциялари мукамал таъмирлаш ишларини бажариш назарда тутилган.

2019 йил 17 июлдаги РИУ-05-сонли шартномага кўра "16 та юк электровози ва 8 та йўловчи электровозини сотиб олиш", шу билан бирга бугунги кунда ушбу шартноманинг 1- иловасига мувофиқ "6 та юк электровозини сотиб олиш" ҳамда 13 та юк электровози ва 4 та юк ва йўловчи электровозларини эксплуатация қилиш белгиланган. 2021 йил охирига қадар 4 дона юк ва йўловчи электровози ҳамда. 9 дона юк электровозларини етказиб берилиши кутилмоқда.

2021 йил жами 54 локомотив секциялари, шундан 13 та электровоз секциялари, 41 та тепловоз секциялари, бўйича қайта тиклаш таъмири кутилмоқда. 2022 йилда ушбу таъмир тури бўйича 40 локомотив секцияларини, шундан 9 та электровоз секциялари, 31 та тепловоз секциялари таъмирлаш режалаштирилмоқда.

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ локомотивлар паркини янгилаш мақсадида 2021 йилда 9 та юк ташувчи, 4 та йўловчи ташувчи электровоз харид қилинди. 2022 йил 13 та юк ташувчи, 4 та йўловчи ташувчи элеткровоз харид қилиш режалаштирилган.

2022-2026 йилларда Ўзбекистон Республикаси темир йўл транспортини ривожлантириш концепцияси лойиҳасига кўра 2023-2026 йилларда 30 та маневр тепловозларини ҳарид қилиш режалаштирилган.

Станцияларда юкларни ташишга бўлган талабга кўра, буюртмачиларнинг юкларини туриб қолишини олдини олиш мақсадида маневр-элеткровозлари ажратилмоқда

2 жадвал. – «УТЙ» АЖ нинг инвентар ҳаракат таркибининг ёш таркиби

Тур	10 йилгача	10 дан 20 йилгача	20 дан 30 йилгача	30 йилдан ошган	Жаъми
Электровозлар	44	12	30	30	116
Тепловозлар	45	7	9	99	160
Манёвр локомотивлар	-	-	12	185	197
Жаъми локомотивлар	89	19	51	314	473

3.2. ВАГОНЛАР

3.2.1. Юк вагонлари

Турли мақсадлар учун белгиланган вагонларни – темир йўлнинг ҳаракатланувчи таркиби муҳим қисмларидан бири саналувчи вагонлар парки ташкил этади. Турли типлардаги вагонлардан юклар ва йўловчилар ташишда фойдаланилади.

Юк вағони – қуйидаги типларга: ёпиқ вагонлар, платформалар, цистерналар, полувагонлар ва бошқаларга таснифланадиган ҳаракатланувчи таркибнинг бирлиги саналади. «ЎТЙ» АЖ ташиш жараёнини амалга ошириш учун, изотермик вагонларни ҳисобга олган ҳолда 22 344 миқдордаги юк вагонлари паркига эга.

Юк вагонлари паркига кенг номенклатурадаги юкларни ташувчи универсал вагонлар, ва фақат биргина турдаги юкни ташиш учун ихтисослаштирилган махсус вагонлар киради.

Универсал вагонларга кузовининг ён деворларида эшикларга ва қопқоғида юк ортиш люкларига эга бўлган очиқ вагонлар, сочилувчан юкларни бўшатиш учун полда бўшатиш люкларига ва икки табақали эшикларга эга бўлган полувагонлар; платформалар; турли диаметрли қозонли умумий фойдаланувдаги цистерналар; изотермик вагонлар киради.

Ихтисослаштирилган юк вагонларига чорва моллари, енгил автомобиллар, совуқ катанкаланган пўлат, ун, цемент, дон ва минерал ўғитлар ташиш учун ёпиқ вагон-хопперлар; қиздирилган бўлақлар ва музлаган коксни ташиш учун очиқ вагон-хопперлар; контейнерлар, енгил автомобиллар, узунлиги 25 метрли рельсларни ташиш учун платформалар; қовушқоқ юклаш, сўт, спирт, вино маҳсулотлари, кислоталар, юқори босим остидаги суюлтирилган газлар, цемент, кальцинацияланган сода, лой тупроқ ташиш ва бошқа юкларни ташиш учун цистерналар киради. Бундан ташқари, ихтисослаштирилган юк вагонларига шунингдек саноат транспорти вагонлари ва транспортёрлари киради.

Республика саноати ва аҳолисининг юкларни ташишга бўлган эҳтиёжларини тўлиқ ва сифатли қондириш, юкларнинг сақланиши ва ўз вақтида етказиб берилишини таъминлаш учун, ташиш жараёнини ташкил қилиш ва бошқариш даражаси ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ бошқаруви раисининг 2022 йилда маҳаллийлаштириш дастури доирасида режага кўра қиймати 284,32 млрд.сўм қийматга эга бўлган тайёр маҳсулот ва эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Маҳаллийлаштириш дастури доирасида Жамият заводларида 2021 йилда 983 юк вагонлари қурилиши (тайёраланиши) назарда тутилган (3-жадвал).

3 жадвал – Юк ташувчи вагонларни қурилиши
(дона)

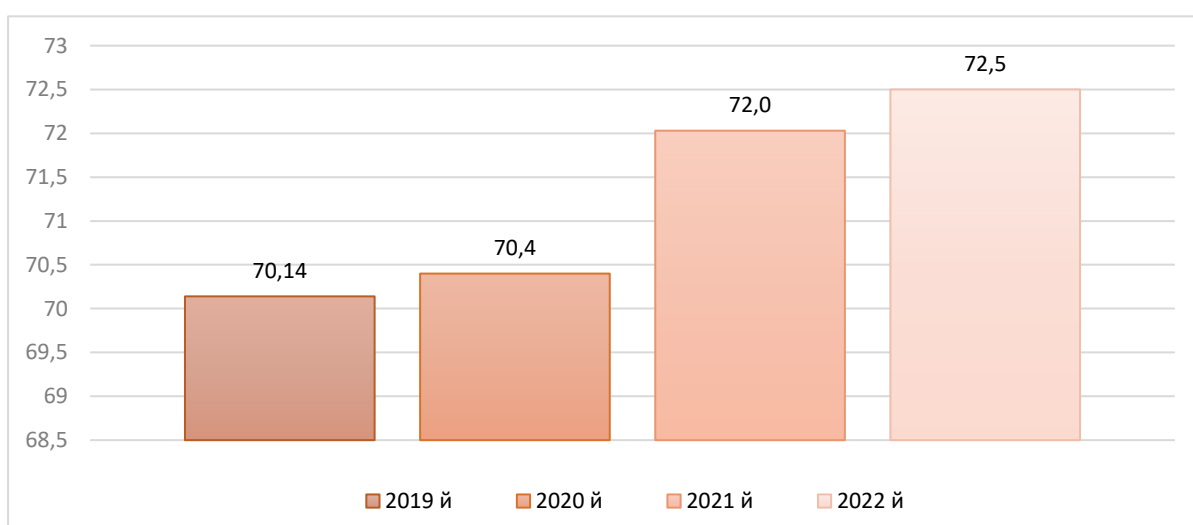
№	Номи	2021 й.	2022 й.
1	Ёпиқ вагонлар	1	10
2	Ярим очиқ вагонлар	435	350
3	Нефт маҳсулотларини ташиш учун цистерна вагонлар	17	150
4	Цемент маҳсулотларини ташишга мўлжалланган хопперлар	268	150
5	Минерал ўғитларини ташишга мўлжалланган хопперлар	62	80
6	Дон маҳсулотларини ташишга мўлжалланган хопперлар	50	100
7	Думпкарлар	50	50
8	Хоппер-дозаторлар		40
9	Саноат корхоналари учун цистерна вагонлар		
10	Контейнерлар ташишга мўлжалланган узун базали платформалар	100	70
ЖАМИ		983	1 000

Юкларни тонналарда жўнатиш (юклаш) бўйича ишлар ҳажми юк жўнатувчиларнинг буюртмалари асосида белгиланади.

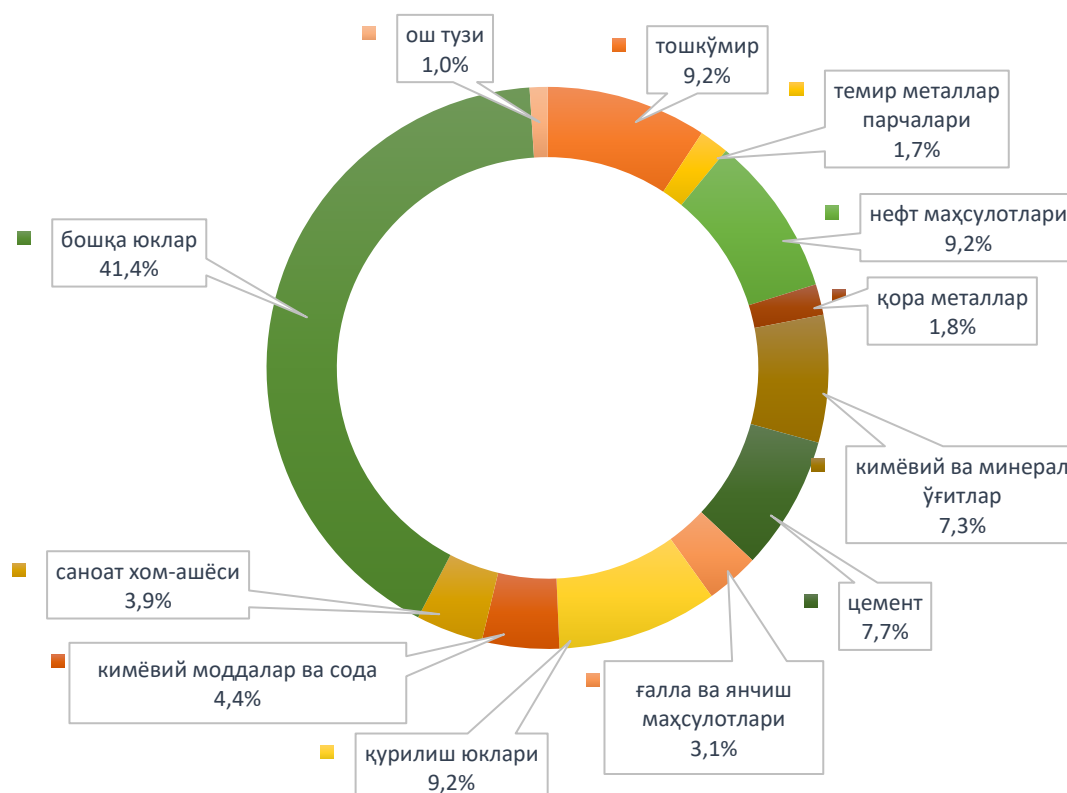
Юкларни жўнатиш ҳажмлари динамикаси 4-жадвалда келтирилган.

4-жадвал – Юкларни жўнатиш

Кўрсаткичлар	2019 й.	2020 й.	2021 й. (тезкор)	2022 й. (режа)
Юкларни жўнатиш, (млн. тонна)	70,14	70,65	72,03	72,5
Ўсиш суръати, %	102,8	100,7	102,0	100,6

5-жадвал. “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ темир йўл транспортида юкларни жўнатиш
млн. тонна

2022 йил учун юк жўнатиш прогнози

3.2.3. Йўловчи вагонлар

Йўловчи вагони – бу йўловчиларни ташиш учун мўлжалланган ҳаракатланувчи таркиб бирлиги. Йўловчи вагони – йўловчилар вагонлар паркиннинг асосий қисми бўлиб, унинг таркибига шунингдек йўловчилар паркиннинг ёрдамчи вагонлари: вагон-ресторанлар, багаж вагонлари, почта вагонлари ҳам киради.

Йўловчиларни ташиш йўлининг олислигига қараб, йўловчи вагонлар қуйидаги турларга бўлинади:

– катта (500–700 км ва юқори) масофаларга йўловчилар ташиш учун мўлжалланган олисга юрвчи вагонлар. Бундай вагонлар купели ёки плацкарт бўлади. Улар ўтириш ёки ётиш учун қаттиқ ёки юмшоқ диванлар билан жиҳозланган бўлади. Ушбу аломати бўйича тегишинча қаттиқ ёки юмшоқ деб аталади.

– нисбатан қисқа вақт ичида қисқароқ (200–700 км) масофаларга, кўпинча кундузги вақтда йўловчилар ташиш учун мўлжалланган маҳаллий қатнов йўли.

– вагон-ресторанлар ва вагон-барлар йўловчиларни қатнов йўлида овқатланишларини ташкил этиш учун мўлжалланган. Бундай вагонлар залга, ошхонага, омборхонага, маҳсулотларни сақлаш учун музлатиш камераларига, хизмат кўрсатувчи ходимлар учун купе ва бошқаларга эга.

– почта вагонлари почта юklarини ташиш учун хизмат қилади. Ушбу вагонлар почта операциялари учун залга ва хизмат кўрсатувчи ходимлар учун хонадан иборат.

– багаж вагонлари йўловчи поездларда багаж ташиш учун мўлжалланган. Улар ортиш-бўшатиш механизмларига эга бўлган омборларга ва хизмат кўрсатувчи ходимлар учун хонадан иборат.

Йўловчилар паркида шунингдек почта-багаж вагонлари мавжуд бўлиб, улардан камроқ йўловчилар ташувчи темир йўллар линияларида фойдаланилади.

Умумий мақсадлар учун мўлжалланган йўловчилар вагонларига вагон-лабораториялар, вагон-клублар, хизмат, санитария хоналари ва ҳ.к. киради. Ушбу вагонлар илмий-экспериментал, маданий-маърифий ва ўқув тадбирларини, шифокорлик-санитария эҳтиёжлари, темир йўл транспорти барча соҳаларининг линиявий бўлинмалар ишларини текшириш ва назорат қилиб бориш ва бошқа вазифаларни бажариш учун хизмат қилади.

2021 йилнинг 1 октябр ҳолатига жами йўловчи вагон парки қуйидаги жадвалда таснифланган.

6-жадвал – Эксплуатация қилинаётган йўловчи вагонлар парки

№	Класс/тур/модел	Сони, доналаб	Ишлаб чиқарилган йил
1	1 класс: Юмшоқ	47	1979-2014
2	2 класс: Купели	206	1978-2021
3	3 класс: Плацкартали	369	1977-2020
4	4 класс: Вилюятлараро	83	1979-2020
5	Бошқа турдаги вагонлар (юк ташувчи, хизмат кўрсатиш учун мўлжалланган)	51	1976-2019
6	Вагон-ресторанлар	28	1984-2019
ЖАМИ		784	

«O'ztemiryo'lyo'lovchi» АЖ бўйича 2022 йилда жами 300 та вагон таъмирланиши кутилмоқда. Капитал таъмир-97 та вагон, депо таъмири бўйича 203 та йўловчи вагонлардан иборат.

Ҳар ҳафта Республиканинг темир йўл вокзалларидан 84 жуфт йўловчилар поездлари ҳаракатланади. Асосий йўналишлар ҳар куни қатновчи юқор тезликдаги Тошкент – Самарқанд, Тошкент – Бухоро, Ташкент – Карши йўналишлари бўйича қатновчи «Афросиёб» поезди, шунингдек Тошкент – Термиз, Тошкент – Хива, Тошкент – Шовот, Қумқўрғон – Сариосиё, Тошкент-Бухоро, Тошкент – Қўнғирот, Қўнғирот – Қорақалпоқ (Каракалпакия), Тошкент – Андижон, Андижон-Бухоро, Андижон-Хива, Андижон-Термиз, йўналишлари бўйича қатнайдиغان поездлар ҳисобланади.

60 фоизга яқин шаҳар атрофи ташувлари Тошкент минтақасида: Тошкент – Хўжакент (кунига 4 марта), Тошкент – Ховос (кунига 2 марта), Тошкент – Гулистон (кунига 1 марта), Тошкент-Сирдарё (кунига 1 марта), Тошкент-Бекобод (кунига 1 марта), Тошкент-Ангрен (кунига 1 марта) йўналишлари бўйича амалга оширилади. Бундан ташқари, Қарши-Китоб, Қарши-Бухоро, Термиз-Сариосиё, Термез-Дарбанд, Термез-Болдир Урганч-Питняк, Нукус-Кирққиз, Навоий-Бузоқбой йўналишлари бўйича шаҳар атрофи қатновлари амалга оширилади.

Давлатлараро йўналишдаги йўловчи поездлар ҳаракати мамлакатимизда COVID-19 короновирус пандемияси давридаги карантин чекловлари натижасида 2020 йил 16-март кунидан бошлаб тўхтатилган. Пандемия давридан олдин яъни 2020 йилнинг январь февраль ойларида ҳар ҳафта Тошкент - Москва – ҳафтасига 1 марта, Андижон-Москва- ҳафтасига 1 марта, Тошкент - Уфа –ҳафтасига 1 марта, Тошкент - Саратов – ҳафтасига 1 марта, Тошкент -Новосибирск – ҳафтасига 2 марта, Тошкент – Волгоград – ҳафтасига 2 марта, Андижон – Уфа ҳафтасига 1 марта, Мискен-Бейнеу- ҳар куни йўналишлари бўйича 19 жуфт йўловчи поездлар ҳаракатлари амалга оширилди.

Йўловчи вагонлар паркини янгилаш мақсадида 2021 йилнинг охиригача 3 та янги вагонлар сотиб олиш йўли билан вагонлар паркини катталаштириш кутилмоқда (7-жадвал).

7-жадвал – Йўловчи вагонларни қурилиши

№	Вагонлар тури	2021 йилда қутилаётган	2022 йилга прогноз
1	СВ (юқори қўлайликдаги вагон)	-	3
2	Купели	1	10
3	Плацкартали	-	12
4	Вилоятлараро	2	2
5	Ресторан вагон	-	2
6	Бошқа турдаги вагонлар	-	1
ЖАМИ		3	30

2020 йилнинг март ойидан бошлаб бугунги кунга қадар барча йўналишлар бўйича йўловчи поездлар ҳаракати тўлиқ қайта тикланмаганиги, халқаро йўналишдаги йўловчи

поездлар ҳаракатининг амалга оширилмаётганлиги сабабли йўловчи айланмаси орқали келувчи жамият даромадларида сезиларли ўзгаришлар кузатилди. 2021 йил давомида харажатлар ошганлигини кузатишимиз мумкин.

4. ҲАРАКАТ ТАРКИБНИ ТАЪМИРЛАШ

Юк вагонларининг техник ҳолатини тиклаш мақсадида берилган даврийлик бўйича ҳаракатланувчи таркибни режали таъмирлаш ва техник хизмат кўрсатиш ишлари олиб борилади, таъмирлаш ишлари республиканинг барча минтақаларида жойлашган локомотив ва вагонлар деполари, заводлар томонидан амалга оширилади:

1. Локомотив деполар (8 та)
2. Вагон деполари (6 та)
3. “Ўзтемирйўлмаштаъмир” УК
4. “Ўзвагонтаъмир» АЖ вагон деполари (3 та)
4. «Қуюв-механика заводи» ШК
5. «Андижон механика заводи» ШК.

Жамиятнинг юк вагонларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш учун ва ташувларнинг ортиб бораётган ҳажмларига эҳтиёжларини қондириш мақсадларида, терминалларда юклаш-бўшатиш ишлари вақтини қисқартириш ва вагонларнинг таъмирлашда турган вақтини қисқартириш ва таъмирда вагонларнинг туриш вақтини пасайтириш назарда тутилган.

«Ўзбекистон темир йўллари» АЖ вагонлар паркиннинг соз ҳолатда сақланиши учун вагонларни таъмирлаш корхоналарида режали турдаги таъмирлаш ишларини, айнан хизмат кўрсатиш муддатини 5 йилга узайтирган ҳолда мукамал таъмирлаш ишларини олиб боради.

8 жадвал.

Вагонлар депоси томонидан амалга оширилаётган таъмирлаш ишлари тури

Вагонлар депоси	Таъмир турлари			
	Депо таъмири (ДТ)	Капитал таъмир (КТ)	Хизмат муддати узайтирилган капитал таъмир (УКР)	Эксплуатацион фаолият
Вагонлар хўжалиги бошқармаси				
Тошкент	+	+	+	+
Бухоро	+	+	+	+
Қарши	+	+	+	+
Қўқон	+	+	+	+
Қўнғирот	+	+	-	+
Термиз	+	-	-	+
АЖ «Ўзвагонтаъмир»				
Ховос	+	+	+	-
Андижон	+	+	+	-
Самарқанд	+	+	+	-
Жамият заводлари				
«Қуюв механика заводи» ШК	+	+	+	-
«Андижон механика заводи» ШК	+	+	+	-

Юк ва йўловчилар вагонларига техник хизмат кўрсатиш Техник хизмат кўрсатиш масканлари (ТХМ) томонидан, вагонларни юклар учун, рейсга тайёрлаш, тегишли масканларда поездларни синаш, вагон депосининг кафолатланган участкаларида хавфсиз кузатишни таъминлаш орқали амалга оширилади.

2021 йилнинг охиригача 2 046 та юк вагонларининг хизмат кўрсатиш муддатини узайтирган ҳолда мукамал-тиклаш таъмирлаш ва модернизациялаш ишларини амалга ошириш кутилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 2 мартдаги ПФ-5953-сонли “2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича ҳаракатлар стратегиясини «Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили» да амалга оширишга оид давлат дастури тўғрисида” ги Фармони асосан соҳанинг ривожланиш концепциясида 2021 йилда 2 046 юк вагонларининг хизмат кўрсатиш муддатини узайтирган ҳолда мукамал-тиклаш, таъмирлаш ва модернизация қилиш ишлари режалаштирилган.

9-жадвалда локомотив деполар томонидан амалга ошириладиган таъмирлаш ишларининг турлари тақдим этилган.

9 жадвал. Локомотивлар депоси томонидан амалга ошириладиган таъмирлаш ишлари тури

«УТЙ» АЖ «УТЙ» томонидан амалга ошириладиган локомотивларнинг таъмир ва техник хизмати турлари									
Локомотив деполар ва завод	Техник хизмат кўрсатиш			Жорий таъмир			Капитал таъмир		Хизмат муддати узайтирилган капитал тиклиш таъмири
	ТО-2	ТО-3	ТО-4	ТР-1	ТР-1р	ТР-3	КР-1	КР-2	КРП
ТЧ-1 Ўзбекистон	+	+	+	+	+	+	+	+	-
ТЧ-2 Қўқон	+	+	+	+	+	+	-	-	-
ТЧ-2 Андижон	+	+	+	+	+	+	+	+	-
ТЧ-5 Тинчлик	+	+	+	+	+	+	+	-	-
ТЧ-6 Бухоро	+	+	+	+	+	+	-	-	-
ТЧ-7 Қўнғирот	+	+	+	+	+	-	-	-	-
ТЧ-8 Қарши	+	+	+	+	+	+	+	-	-
ТЧ-9 Термиз	+	+	+	+	+	+	-	-	-
ТЧ-10 Урганч	+	+	+	+	+	-	-	-	-
УП Ўзтемирйўл-маштаъмир»	-	-	-	-	-	+	+	+	+

Изоҳ: + кўрсатиладиган хизматлар (ишлар), - кўрсатилмайдиган хизматлар.

2021 йил охиригача келиб, локомотив секцияларини хизмат муддатини узайтириш ва капитал таъмирлаш бўйича 54 локомотив секцияларини таъмирлаш кутилмоқда.

5. ЙЎЛ ВА ЙЎЛ ХЎЖАЛИГИ

Йўл хўжалиги – темир йўл транспорт фаолиятини узлуксизлигини таъминлаб беришда асосий ва ўзига хос муҳим хўжалик ҳисобланади. Унинг таркибида темир йўллар, ер қопламаси, сунъий иншоотлар, ишлаб чиқариш объектлари, темир йўл ҳаракат хавфсизлигини таъминловчи, қурилма иншоотлари ва йўлларни жорий ҳолатда сақланишини таъминлаш ва таъмирлаш техник хизмат кўрсатиш воситалари мавжуд.

Йўл хўжалиги бошқармасининг асосий вазифаси темир йўллар ва унинг атрофидаги сунъий иншоот ва қурилмаларининг ҳолатини яхши сақлаш, ўрнатилган тезликда поездлар ҳаракатини хавфсиз ҳамда узлуксиз бўлишини таъминлаш. Ушбу вазифаларни амалга ошириш учун бошқарма томонидан тизимли текширувлар ҳамда назорат олиб борилади. Бунда юзага келган носозликлар, амалга оширилмаган вазифалар сабаблари ўрганилади ва уларни тўғирлаш чора-тадбирлари амалга оширилади.

Бозор иқтисодиёт тизимига ўтиш темир йўлларнинг юқори талабларга жавоб беришида ҳамда уларни яхши ҳолатда сақланишида техника ва механизмлардан самарали фойдаланиш имкониятини яратди. "Ўзбекистон темир йўллари" акциядорлик жамиятига 2000-йилдан бошлаб янги темир йўлларни қуриш, таъмирлаш ва соз ҳолатда сақлашга техникаларнинг янги моделларини жалб қилиш бошланди. Улар юқори самарадорликка эга бўлган австриянинг «Плассер ва Тойрер» фирмасининг RM-80 русумли шағал (балласт) тозаловчи, «Дуоматик» 08-32 русумли темирйўл панжарасини кўтариш, суриш ва йўлни теккислаш учун, SSP-110 русумли шағал (балластни) тақсимловчи, ДГС-62 русумли йўлларни динамик стабиллаштирувчи, АРТ-500 русумли релсларни пайвандловчи, ЕМ-120 русумли йўл ҳолатини текширувчи машиналари, «Жейсмар» фирмасининг шпалларни алмаштирувчи мошиналари, юк кўтариш дрежиналари ва бошқа турли йўл таъмирлаш ишларни бажарувчи мошина ва ускуналар.

Йўл машина-механизмларининг янги авлодларидан фойдаланиш йўл хўжалигида темир йўлларни тубдан таъмирлаш ҳамда реабилитация ишларнинг самарадорлигини оширади. Бу машина ва механизмлар янги темир йўлларни қуриш ва уларни жорей сақлаш, таъмирлаш ишларида ҳам фойдаланилади. Уларнинг барчаси ўзи юришига мўлжалланган бўлиб, уларга тепловозлар ёки электровозларнинг тортувчи кучи зарур эмас.

2015 йилда Самарқанд-Қарши йўлини электрлаштириш ҳамда йўқори тезликда ҳаракатланувчи йўловчи поездлар ҳаракатини ташкил этиш лойиҳаси яқунланди ва фойдаланишга топширилди.

2016 йилда. Самарқанд-Бухоро йўлини электрлаштириш ҳамда йўқори тезликда ҳаракатланувчи йўловчи поездлар ҳаракатини ташкил этиш лойиҳаси яқунланди ва фойдаланишга топширилди.

2017 йилда 325 км Қарши-Термез йўлини электрлаштириш ишлари яқун топиб фойдаланишга топширилди.

2018 йилда Бухоро-Мискен йўналишида узунлиги 357,3 км ҳамда узунлиги 33.8 км Ургенч-Хива янги темир йўллари қурилиб фойдаланишга топширилди. Қарши-Китаб йўналишидаги 124 км темир йўллари электрлаштирилди. Қандим ГҚЗ ва Шеробод цемент заводларига шаҳобча йўллар қурилди.

2019-2020 йилда Тошкент шахрида айланма йул усти метрополитен линиясининг 1 босқич ва Юнусобод метрополитен ер ости линияси қурилиш ишлари олиб борилди.

Тошкент металлургия заводи ҳудудига шаҳобча йўли қурилиш ишлари бошланди.

2019 - 2020 йиллар давомида Поп-Наманган-Андижан темир йўл қисмини электрлаштириш ва Андижон-Савай-Хонобод темир йўл қисмини модернизация қилиш ишлари бажарилди.

2020 йилда Тошкент шахрида Сирғали айланма йул усти метрополитен линияси қурилиш ишлари бошланиб, 2021 йилда якунланди.

2021 йил охиригача 250 км йўлни реабилитация қилиш, 140км улоқсиз темир йўл изларини ётқизиш, 185 км йўлни ўрта ва 182 км йўлни кўтарма таъмирлаш, 250 комплект стрелкали ўтказгични алмаштириш, 250 комплект брусли ўтказгични алмаштириш ишларини амалга ошириш режалаштирилмоқда.

Йўл хўжалиги бошқармасининг тизимида Йўл машина станциялари (ЙМС), Ихота дарахтларини ўтказиш ва қўриқлаш масофаси, Йўл хизмат устахонаси ва Кўприк қурилиш поездаи корхоналари бор. Уларнинг асосий вазифаси темир йўлларни қуриш, тубдан ва ўрта таъмирлаш ишларини амалга ошириш, қум ва қор кўчкинларидан химоялаш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, қурилиш машиналар, йўл машиналар ва ускуналарни тубдан таъмирлаш.

Йўл хўжалиги бошқармаси томонидан 2022 йилда амалга ошириладиган асосий вазифалар қўйидагилар:

№	Қилиниши режалаштирилаётган ишлар	Бажарувчи
1	Темир йўлни реабилитация қилиш (250 км), улоқсиз йўлларни ётқизиш (140 км), янги темир йўлларни қуриш, Навоий - Бухоро электрлаштирилган юқори тезликда ҳаракатланувчи поездлар йўлининг қурилиши, "Амударё устидан ўтувчи бирлаштирилган кўприк билан Шовот-Гурлен-Жумуртау-Кипчак (Қараузьяк) темир йўл линияси қурилиши". Тошкент шахрида айланма йул усти метрополитен линия қурилишининг 2 босқичи	Йўл машина станциялари ТЙМС 203-Тошкент, ЙМС-17-Бухоро, ЙМС-164 Кўкон, ЙМС-166 - Хайробод, ЙМС-214- Қарши, ЙМС-279 – Қунғирот, Бухоро Кўприк қурилиш поездаи
2	А) Темир йўлларни, кесишмаларни, сунъий иншоотларни жорий таъмирлаш; Б) Темир йўлларни ўрта (170 км) ва кўтарма (160 км) таъмирлаш; В) Стрелкали ўтказгичлар ва брусларини алмаштириш - 250 комплект; Г) Стрелка ўтказгич брусларини алмаштириш – 250 комплект.	Темир йўл масофалари (18 корхона), Бухоро Кўприк қурилиш поездаи
3	Йўл машиналар, қурилиш машиналар ва ускуналарни таъмирлаш.	Бухоро Йўл хизмат устахонаси
4	Темир йўлларни жорий таркиб, қум ва қор кўчкинларидан химоялаш ва уларни таъмирлаш, ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш	Ихота дарахтларини ўтказиш ва қўриқлаш масофалари (ПЧЛ)
5.	Темир йўл ишларини механизациялаштириш, бошқарма таркибидаги корхоналарни юқори жорий таркибидаги жихозлар ва ускуналар билан таъминлаш	Йўл хўжалиги бошқармаси
6	Сунъий иншоотларни тубдан таъмирлаш, темир ва темир-бетон кўприклар қурилмаларини алмаштириш	Йўл хўжалиги бошқармаси

6. ЭЛЕКТР ТАЪМИНОТИ, СИГНАЛИЗАЦИЯ ВА АЛОҚА ХЎЖАЛИГИ

6.1. Электр таъминоти

Электр таъминоти бошқармаси «ЎТЙ» АЖ нинг таркибий бўлинмаларидан бири ҳисобланиб, унинг асосий вазифаси поездлар тягасини, сигнализация, марказлаштириш ва блокировка қурилмаларини, шунингдек, ташув жараёни истеъмолчиларни ва транспорт инфратузилмасини узлуксиз электр таъминотидан иборатдир. Электр таъминоти тизимига тяга ва трансформатор подстанциялари, контакт тармоғи, автоблокировка таъминот пунктлари, юқори вольтли ва паст вольтли кабелли ва ҳаво электр узатиш линиялари ва бошқалар киради.

Темир йул ҳудудларини электрлаштириш, дизел кучи билан тортишга нисбатан электр кучи билан тортишнинг самарадорли эканлиги туфайли устувор йўналишлардан бири ҳисобланади. Темир йўл участкаларини электрлаштириш «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ учун устувор йўналишлардан бири ҳисобланади.

Электр кучи билан тортишни жорий қилиш ташув жараёнлари тезлашувига олиб келади. Электр кучи билан тортиш темир йўл линияларининг ташув ва ўтказиш қобилиятини 2-2,5 баравар оширишга имкон беради. Электр локомотивлар қувват бўйича деярли чекловларга эга эмас, чунки марказлашган тарзда таъминланадилар ва узоқ вақт ортиқча юкломани кўтаришга қодир. Поезднинг рекуператив тормозлашида электр энергиясини ишлаб чиқариш ва тармоққа қайтириш электр локомотивларнинг муҳим хусусияти ҳисобланади.

Экологик омил электр кучи билан тортишнинг устунликларидан биридир: атроф-муҳитни ёниш маҳсулотлари билан ифлосланиши истисно қилинади. Темир йўлни электрлаштириш йўлнинг эксплуатация ишини сифат жиҳатдан ўзгартиради, темир йўлчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини, йўловчиларга хизмат кўрсатилишини яхшилади (шовқин камаяди, ҳаракат тезлиги ортади, сафар чоғида қулайлик даражаси ошади ва ш.к.).

Ўзбекистон темир йўллариини электрлаштириш 1971 йилда доимий токда бошланган эди. 1983 йилга келиб бир пайтнинг ўзида Тошкент-Ҳовос ва Тошкент-Хожикент участкаларида поездлар тягасини доимийдан ўзгарувчан токка ўтказиш амалга оширилди.

Ҳозирги кунга келиб темир йўлларни электрлаштиришда йирик лойиҳалар амалга оширилди.

2018 йилда:

Поп-Наманган-Андижон участкаларини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари бажарилди;

Урганч-Хива участкасини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари якунланди;

Қарши-Китоб электрлаштирилган участкаси фойдаланишга киритилди.

Поп-Қўқон-Андижон участкаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари электрлаштиришнинг II босқичи жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилди.

2019 йилда:

Поп-Наманган-Андижон участкаларини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари олиб борилди;

Поп-Наманган-Қўқон-Андижон электрлаштирилган участкаси фойдаланишга топширилди.

Поп-Қўқон-Андижон участкаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари электрлаштиришнинг II босқичи жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга ошириш ишлари давом этди.

Бухоро-Мискин темир йўл линияси қурилиши лойиҳаси бўйича II босқич қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

2020 йилда:

Поп-Наманган-Андижон участкасини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари олиб борилди;

Поп-Қўқон-Андижон участкасини қурилиш-монтаж ишлари электрлаштиришнинг II босқичи жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширилди;

Мароканд-Навоий юк ташиш йўлагини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди.

2021 йилда қўйидаги ишларни якунлаш кутилмоқда:

Поп - Наманган - Андижон участкасини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишларини якунлаш;

Поп – Қўқон - Андижон участкасини электрлаштиришнинг II босқичи жамият ўз маблағлари ҳисобидан қурилиш-монтаж ишларини якунлаш;

Навоий - Бухоро 2-электрлаштирилган тезюрар йўл лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари манзилли дастур доирасида бажариш;

Бухоро - Урганч - Хива темир йўл участкасини электрлаштириш бўйича қурилиш-монтаж ишларини манзилли дастур бўйича бажариш.

2022 йилда қўйидаги ишларни амалга ошириш режалаштирилмоқда:

Бухоро-Урганч-Хива темир йўл линиясини қуриш лойиҳасининг 2-босқичи бўйича қурилиш-монтаж ишлари давом эттирилади;

Мавжуд тортиш нимстанциялари ва секциялаш постлари модернизациялаш ва янгилаш бўйича қурилиш-монтаж ишлари бошланади, янги секциялаш постларини қуриш ва мавжуд участкаларда контакт тармоғини мустаҳкамлаш бошланади.

“Мароқанд-Навоий” участкасидаги юк йўлини электрлаштириш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари давом эттирилади

“Навоий-Бухоро” участкасида юқори тезликда электрлаштирилган йўлни қуриш лойиҳаси бўйича қурилиш-монтаж ишлари давом этади

6.2. Сигнализация ва алоқа бошқармаси

Сигнализация ва алоқа бошқармаси «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ нинг таркибий бўлинмаси ҳисобланиб, ҳаракат хавфсизлигини сўзсиз тامينлаган ҳолда сигнализация ва алоқанинг барча техникавий восита ва қурилмаларининг созлигини тامينлайди.

Темир йўл участкаларида поездлар ҳаракати хавфсизлигини тامينлаш автоматик блокировка, станцияларда стрелка ва сигналларни автоматик бошқариш, диспетчерлик марказлаштириш билан тامينланади. Автоматик блокировка тизими поездни бошқа поезд банд қилган ёки ҳудудда рельсларнинг бутлиги бузилган участкага киришини олдини олиш (блокировка қилиш) учун мўлжалланган. Яримавтоматик блокировка тизимлари поездларни станциялар оралиғидаги перегонга чиқиб кетишини олдини олиш (блокировка қилиш) учун мўлжалланган. Станцияларда стрелка ва сигналларни автоматик бошқаришнинг асосий мақсади станциялар ҳудудда муайян кесиб ўтилмайдиган йўналишлар бўйлаб поездлар ҳаракати учун шароит яратишдир. Диспетчерлик

марказлаштириш тизимларининг ишидан мақсад перегон ва станциялар бўйлаб поездларни шу тарзда ўтиш тартибини тامينлашди.

Жамиятнинг сигнализация ва алоқа бошқармаси сифат ва ишончилиқнинг талаб этиладиган стандартларига мувофиқ автоматика, телемеханика ва алоқа қурилмаларини техникавий эксплуатациясини тامينлайди. Жамиятда мавжуд сигнализация, марказлаштириш ва блокировка (СМБ) тизимини модернизациялаш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

Микропроцессорли марказлаштиришнинг юқори технологик (МПЦ туридаги) тизимларини жорий қилиш стрелкали ўтказгичлар ва сигнал қурилмаларини бошқариш билан бир қаторда барча узелларнинг ишини диагностика қилиш, шунингдек, операторлар ёки станция навбатчиларининг ҳаракатларини назорат қилиш имконини беради.

Реал вақт режимида поездлар вазиятини ҳамда станция ва перегонларда ўқларни ҳисоблашнинг электрон (ЭССО турдаги) тизимини назорат қилишга имкон берадиган микропроцессорли диспетчерлик марказлаштириш қурилмаларни жорий қилиш поездлар ҳаракат хавфсизлигини ишончли тامينлашга имкон беради.

Ҳозирги пайтда «ЎТЙ» АЖ ни сигнализация ва алоқа қурилмалари билан техникавий жиҳозланиши қўйидаги кўрсаткичлар билан тавсифланади:

- 193 станция стрелкали ўтказгичлар ва сигналларни электр марказлаштириш қурилмалари билан жиҳозланган;
- 53 станция стрелкали ўтказгичлар ва сигналларнинг микропроцессорли электр марказлаштириш қурилмалари билан жиҳозланган;
- 33 станция калитли боғланиш қурилмалари билан жиҳозланган;
- 1302,228 км перегонлар автоблокировка қурилмалари билан жиҳозланган;
- 3396,571 км йўл яримавтоматик блокировка билан жиҳозланган, шундан 1650,031 км дан кўпроғи микропроцессорли яримавтоматик блокировка қурилмалари билан жиҳозланган;
- 98,1 км йўл электр жезл тизими билан жиҳозланган;
- 2188,463 км йўл диспетчерлик марказлаштириш қурилмалари билан жиҳозланган.

2022 йил СМБ йўналиши бўйича қўйидаги лойиҳаларни амалга ошириш ишлари режалаштирилган:

-“Навоий-Бухоро участкасида иккинчи тезюрар электрлаштирилган темир йўл изининг қурилиши” лойиҳаси доирасида участкадаги МПЦ ва МПБ тизимларини реконструкция қилиш ва 38, 39, 40 Раъзездларни электр марказлаштириш қурилмалари билан перегонларни микропроцессорли блокировкалаш МПБ қурилмалари билан жиҳозлаб ишга тушириш ва фойдаланишга топшириш;

- "Мароқанд-Навоий темир йўл участкаси юк йўлини электрлаштириш" лойиҳасига асосан Рзд.24, Рзд.28, Рзд.30, Нурбулоқ ва Каттақўрғон станцияларидаги мавжуд СМБ ва алоқа тизимларини модернизация қилиш ишлари режалаштирилган.

- “Шовот- Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобил йўли қўшма кўпригини қуриш” лойиҳасига асосан темир йўл участкасидаги станцияларни янги электр марказлаштириш қурилмалари, МПБ микропроцессорли блокировкалаш ва ўқларни электрон ҳисоблаш қурилмалари ҳамда темир йўл кесишмаларини МАПС қурилмалари билан жиҳозлаш ва ишга тушириш ишлари режалаштирилган.

Режалаштирилган ишлар эскирган ва хизмат муддатини ўтаб бўлган ЭМ қурилмаларини янги замонавий МПЦ қурилмаларига алмаштириш ва поездлар ҳаракати хавфсизлигини ошириш, СМБ қурилмаларини ишончлилигини ишончлилигини ошириш, станция ва перегон ташқи ускуналарини минимал даражага тушириш, эксплуатация ва қурилмаларга техник хизмат кўрсатиш ҳаражатларини камайтириш имкониятини беради.

Телекоммуникация тармоғи қуйидагилар учун мўлжалланган:

- поездларнинг хавфсиз ва самарали ҳаракатини тامينлаш учун поезд машинистлари ва диспетчерлик аппарати ўртасида ахборотни узатиш;
- самарали тижорат операцияларини тامينлаш ҳамда мижозларга кўрсатиладиган хизмат сифатини ошириш мақсадида станциялар ўртасида маълумот узатиш;
- қўшни темир йўллар ўртасида самарали алоқани тامينлаш.

Барча турдаги алоқани, шунингдек, диспетчерлик марказлаштириш қурилмалари ишини тامينлаш учун ҳаво ва кабелли алоқа линиялари ишлатилади.

Ҳозирги пайтда «ЎТЙ» АЖ тизимида 2293 км магистрал оптик-толалик алоқа линиялари (ОТАЛ) қурилиб, фойдаланишга киритилган, шу жумладан участкалар бўйича Келес-Бухоро (668 км), Хаваст-Бекабад (35 км), Мароқанд-Қарши (147 км), Тошғуздор-Бойсун-Қумқурғон (232 км), Қумқурғон-Термиз (101 км), Термиз-Сурхонобод (82 км), Термиз-Галаба-Досмотровая-Амузанг (58 км), Сариасия-Қудуқли (8 км), Тўқимачи-Ангрен (117 км), Ангрен-Поп-Қўқон (180 км), Қўқон-Андижон (144 км), Қарши-Китоб (131 км), Бухоро-Мискен-Ургенч-Хива (390 км).

Келес – Бухоро, Мароқанд-Қарши, Қарши-Қумқурғон-Термиз ва Ангрен-Поп участкаларида SDH технологияси асосидаги узатиш тизимлари ўрнатилган. Юқори сатҳи Nortel OME6100 (STM-16) ва пастги сатҳи Keymile UMUX-1500 (STM-4) аппаратураси базасида қурилган. Ангрен-Поп-Қўқон-Андижон, Бухоро-Мискин ва Урганч-Хива участкаларида MO русумидаги оптик мультиплексорлар, СГМ ўзгарувчан мультиплексорлар тизими асосида маълумот узатиш тизимлари ўрнатилган. Қизилқудуқ-Қораўзак ва Урганч-Мискин участкаларида IP Fone MCL, РИССА маълумот узатиш рақамли тизимлари ишлаб турибди.

2022 йил алоқа йўналиши бўйича қуйидаги лойиҳаларни амалга ошириш ишлари режалаштирилган:

-“Навоий-Бухоро участкасида иккинчи тезюрар электрлаштирилган темир йўл изининг қурилиши” лойиҳаси доирасида участкадаги 38, 39, 40 раъзездларга оптик толали алоқа кабелида ишлайдиган SDH STM-4 мултиплексорлаш тизими ускуналари, баланд овозли хабар бериш-парк алоқаси тизими ускуналари, хужжатлаштирилган овоз ёзиш тизим ускуналари, рақамли поезд радиоалоқаси ускуналари, бекат радиоалоқаси ускуналари ва бошқа турдаги алоқа ускуналари ўрнатилади.

- "Мароқанд-Навоий темир йўл участкаси юк йўлини электрлаштириш" лойиҳасига асосан участканинг барча бекатларида тезкор технологик алоқаси тизими ускуналари, баланд овозли хабар бериш-парк алоқаси тизими ускуналари, хужжатлаштирилган овоз ёзиш тизим ускуналари, икки диапазонли ҚТ/УҚТ рақамли поезд радиоалоқаси ускуналари, ҚТ/УҚТ диапазонли бекат радиоалоқаси ускуналари, маълумотларни узатиш тизими ускуналари ва бошқа турдаги алоқа ускуналари ўрнатилади. Ундан ташқари оптик толали алоқа кабелини диагностика қилиш ва таъмирлаш учун қабел бригадаларни махсус ўлчов асбоблари (оптик пайвандлаш асбоби, оптик рефлектометр, оптик тестер, оптик

толали кабелни монтаж учун махсус асбоблар тўплами) билан таъмирлаш ишлари кўзда тутилган.

- “Шовот- Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобил йўли қўшма кўпригини қуриш” лойиҳасига асосан оптик-толалик алоқа линияларини қуриш, сифатли ва ишончли тезкор технологик алоқа тизими билан таъминланаш, шунингдек станцияларда поезд диспетчерлик алоқа, бекатлараро алоқа, технологик телефон алоқа, тўғридан тўғри алоқа, поезд радиоалоқаси, маълумотлар узатиш каналлари ва бошқа алоқа турлари билан жиҳозлаш ва ишга тушириш ишлари режалаштирилган.

Лойиҳа доирасида ушбу участкада оптик толали алоқа кабелни ётқизилади ва барча бекатларда SDH STM-4 мултиплексорлаш тизими ускуналари, тезкор технологик алоқаси тизими ускуналари, баланд овозли хабар бериш-парк алоқаси тизими ускуналари, хужжатлаштирилган овоз ёзиш тизим ускуналари, икки диапазонли ҚТ/УҚТ рақамли поезд радиоалоқаси ускуналари, ҚТ/УҚТ диапазонли бекат радиоалоқаси ускуналари, маълумотларни узатиш тизими ускуналари ва бошқа турдаги алоқа ускуналари ўрнатилади.

Бу эса ўз навбатида замонавий ускуналар базасида Оптик толали алоқа линиялари (ОТАЛ)ни жорий қилиш магистрал ва барча тезкор-технологик алоқа турларини ташкил этишга, маълумотларни узатиш каналларини юзлаб баравар кўпайтириш имконини беради.

7. ХАЛҚАРО АЛОҚАЛАР

Халқаро темир йўл ташкилотлари давлатларнинг темир йўл маъмуриятларининг ўзаро алоқалари ва ҳамкорлигини тامينлашда, йўловчилар ва юкларни ташувида келишилган шарт-шароитларни ишлаб чиқишда, ҳаракат таркиби ва контейнерлардан фойдаланиш, халқаро қатновда ташув ишларини амалга ошириш, техникавий сиёсатни олиб бориш ҳамда иш тажрибасини алмашишда муҳим роль ўйнайди. «ЎТЙ» АЖ бир нечта халқаро темир йўл ташкилотларига аъзо ҳисобланади.

ОСЖД – Софияда (Болгария Республикаси) 1956 йил 28 июнда вазирлар мажлисида тузилган халқаро ташкилот. 27 та мамлакатнинг темир йўл транспортини ОСЖДга аъзо ҳисобланади. «ЎТЙ» АЖ 2002 йилнинг 1 июлидан бошлаб темир йўллар ҳамкорлик ташкилотининг аъзоси ҳисобланади.

Халқаро шартнома тусига эга ОСЖД тўғрисидаги Низом ОСЖДнинг мавжудлиги ва фаолиятига асос ҳисобланади. ОСЖД тўғрисидаги Низомга мувофиқ ОСЖД ишида иштирок этишнинг бошқа шакллари ҳам мавжуд, жумладан, вазирлик ёки темир йўллар учун кузатувчи сифатида ҳамда бевосита темир йўллар фаолияти билан боғлиқ фирма ва ташкилотлар учун қўшилган корхона сифатида.

ОСЖД тўғрисидаги Низомда фаолиятнинг қўйидаги йўналишлари белгиланган:

- халқаро, даставвал Европа ва Осиё ўртасидаги қатновда, жумладан, комбинацияланган ташувда халқаро темир йўл ташувларини ривожлантириш ва такомиллаштириш;

- халқаро темир йўл ташувлари соҳасида келишилган транспорт сиёсатини шакллантириш, темир йўл транспортини фаолият стратегиясини ва ОСЖД фаолиятининг стратегиясини шакллантириш;

- халқаро транспорт ҳуқуқини (МТП) такомиллаштириш, Халқаро йўловчи қатнови тўғрисидаги Келишув (СМПС), Халқаро темир йўл юк ташувлари тўғрисидаги келишув

(СМГС) ҳамда халқаро темир йўл ташувлари билан боғлиқ бошқа ҳуқуқий ҳужжатлар бўйича иш олиб бориш;

- темир йўл транспортининг иқтисодий, ахборот, илмий-техникавий ва экологик жиҳатлари билан боғлиқ муаммоларни ҳал қилиш бўйича ҳамкорлик қилиш;
- транспорт бошқа турларига нисбатан темир йўл транспортининг рақобатбардошлигини ошириш бўйича тадбирларни ишлаб чиқиш;
- темир йўллардан фойдаланиш ҳамда халқаро темир йўл ташувларини янада ривожлантириш билан боғлиқ бошқа техникавий масалаларда ҳамкорлик қилиш;
- темир йўл транспорт масалалари, жумладан, комбинацияланган ташувлар билан шуғулланувчи халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик.

«ЎТЙ» АЖ аъзо ҳисобланган бошқа бир халқаро темир йўл ташкилоти Ҳамдўстликка аъзо мамлакатларнинг темир йўл транспорти бўйича Кенгашидир.

Ҳамдўстликка аъзо мамлакатларнинг темир йўл транспорти бўйича Кенгаши ва унинг ижроия органи Кенгаш Дирекцияси Ҳамдўстликка аъзо мамлакатлар ўртасида барқарор иқтисодий алоқаларни таъминлаш мақсадида МДХ иштирокчи давлатлар ҳукуматларининг бошлиқлари келишуви билан 1992 йилнинг 14 феврилида тузилган эди. Кенгашнинг асосий вазифаларига қуйидагилар кирди:

- давлатро даражада темир йўл транспорти ишини мувофиқлаштириш ҳамда уни фаолиятининг келишилган тамойилларини ишлаб чиқиш;
- юк вагонлари ва контейнерларини биргаликда эксплуатация қилишини ташкиллаштириш.

Кенгаш темир йўлларнинг эксплуатация фаолияти, юк вагонлари ва контейнерлардан биргаликда фойдаланиш ва уларни техник сақлаш, йўловчи ва юкларни ташиш шарт-шароитлари, халқаро қатновда поездлар ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш, бажарилган ишлар учун ҳисоб ва ўзаро ҳисоб-китоб тизимини ишлаб чиқиш, илмий-техникавий ҳамкорлик масаллари ва бошқа масалаларни кўриб чиқади ва ҳал қилади.

Темир йўл транспорти бўйича Кенгаш темир йўлларнинг технологик яхлитлигини таъминлашга биринчи даражали эътибор қаратади. Ҳар йили халқаро қатновда поездлар ҳаракати жадвали ва уларни тузиш режасини ишлаб чиқиш амалга оширилади. Юк вагонларининг техникавий ҳолатига катта эътибор қаратилади.

Умумий ахборот майдонини сақлаб қолиш ва ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилинган. Темир йўл маъмуриятларининг Ахборот-ҳисоблаш маркази тузилиб, муваффақиятли фаолият юритмоқда.

2011 йилнинг 18 октябрида Санкт-Петербург шаҳрида МДХ ҳукумат раҳбарлари кенгашида «Ҳамдўстликка аъзо давлатларнинг темир йўл транспортини 2020 йилга қадар стратегик ривожлантириш Концепцияси» тасдиқланди. Концепцияни амалга ошириш Ҳамдўстликка аъзо давлатларнинг темир йўл транспортини тизимли ва келишилган тарзда ривожлантиришга имкон бериб, темир йўлларни евроосиё транспорт тизимига уйғун бирлашувига кўмаклашади.

МДХга аъзо давлатлар темир йўл маъмуриятларининг раҳбарлари Кенгашга аъзо ҳисобланади. Бундан ташқари, кенгаш ишида Болгария, Грузия, Латвия, Литва, Финляндия ва Эстониянинг темир йўл маъмуриятлари раҳбарлари иштирок этади.

8. ЙЎЛАКЛАР

Халқаро транспорт йўлаклари деганда турли мамлакатларни ўзаро боғловчи ҳамда юк ва йўловчиларни энг зич йўналишларда халқаро қатновда ташувини тامينлаб берадиган, одатда, транспортнинг хар хил турларинининг энг техникавий жиҳозланган магистрал транспорт коммуникацияларининг жамламаси тушунилади.

Европа ва Осиёнинг 18 та давлатини бирлаштирувчи 13 та халқаро транспорт йўлаклари Ғарбий Европа мамлакатларига Шарқий Европа давлатлари, Россия, Қозоғистон темир йўл тармоқлари орқали Хитой ва Осиёнинг бошқа мамлакатларига чиқишини тامينлаб беради.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан Темир йўллар ҳамкорлик ташкилоти (ОСЖД) халқаро йўлаклари рўйхатига мувофиқ иккита (№8, №10) йўлак ўтади.

Транспорт йўлаклари – бу, аввало, ташувлар бозори бўлиб, унда «ЎТЙ» АЖ ҳам бошқа давлатларнинг темир йўллари, ҳам транспорт бошқа турлари томонидан қаттиқ рақобатга учрамоқда.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида халқаро темир йўл транспорт йўлакларини шакллантириш ва ривожлантиришнинг асосий мақсадлари миллий транспорт коммуникацияларига халқаро транспорт оқимларини жалб қилиш, мамлакат ичидаги транспорт қатновини яхшилаш учун қулай шарт-шароитларни яратиш ҳисобланади.

Қўйилган мақсадларга етиш иқтисодиётнинг темир йўл транспорти хизматларига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ ва самаралироқ қондириш, шунингдек, транзит салоҳиятни кенгайтириш, дунёнинг товар ва фрахт бозорларида ўзбек товар ишлаб чиқарувчилари ва транспорт-экспедиторлик корхоналарининг рақобатбардошлигини ошириш имконини беради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Покистон Ислон Республикаси Бош вазири Имрон Хон 2021 йил 14 апрель куни видеоанжуман шаклида учрашув ўтказадилар. Ушбу видеоанжуманда томонлар ўзаро транспорт ва транзит соҳасидаги устувор лойиҳаларни илгари суриш, товар айирбошлашни кўпайтириш ва ишлаб чиқариш кооперациясини кучайтириш учун қулай шароитларни яратиш учун қўшимча чоралар кўриш, жумладан, имтиёзли савдо тўғрисида битим ва иқтисодиётнинг асосий тармоқларида ҳамкорлик бўйича «йўл харитаси»ни қабул қилиш, қўшма ишбилармонлик форумларини ўтказиш юзасидан келишувларга эришилди.

Покистоннинг «Карачи», «Қасим» ва «Гвадар» денгиз портларига чиқишни таъминлайдиган янги трансфтон темир йўли Жанубий Осиё темир йўл тизимини Марказий Осиё ва Евроосиё темир йўл тизимлари билан боғлайди ҳамда Марказий Осиёнинг транзит салоҳиятини кескин оширишга, катта миқдордаги юк оқимларини жалб қилишга, шунингдек, Европа ва Осиёни энг қисқа қуруқлик йўли билан боғлайдиган кўприк сифатида минтақанинг тарихий ролини тиклашга ёрдам беради.

Лойиҳа тўлиқ амалга оширилгач, Покистондан Ўзбекистонга юк ташиш учун 30-35 кун эмас, атиги 3-5 кун вақт кетади. Ўз навбатида, йўналиш масофасини қисқартириш юк ташиш харажатларини камайтиришни англатади. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, маршрутни амалга ошириш 20 фунтлик контейнерни ташиш нархини деярли 3 баробарга камайтиради.

Президент Шавкат Мирзиёев 2020 йил 12-13 декабр кунлари Хоразм вилоятига ташрифи чоғида Шовот-Гурлан-Амударё темирйўл линиясини янгидан қуриш бўйича

кўрсатма берган эди. Кейинчалик 2021-йил 22 апрел куни Гурлан туманида ушбу темирйўл линияси қурилишига тамал тоши қўйилди.

Гурлан тумани, Шоликор, Олға, Бирлашган, Дўсимбий қишлоқлари ҳудудидан ўтувчи Шовот-Гурлан-Амударё темирйўл линиясининг узунлиги 25 км.ни ташкил қилади. У Хоразм вилоятини Қорақалпоғистоннинг Амударё тумани билан боғлайди.

9. АТРОФ-МУҲИТ

Атроф-муҳитга салбий таъсир кўрсатадиган ҳақиқий кўрсаткичларни белгиланган стандартларга ва ундан паст даражага тушириш, технологик жараёнларни такомиллаштириш ва ресурсларни тежайдиган технологияларга ўтиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида меъёрий-ҳуқуқий базани яратиш ва янгилаш.

Темир йўлларнинг асосий хусусияти - бу товар ва йўловчиларни узлуксиз ташишни таъминлайдиган ҳаракатланувчи таркиб ва ишлаб чиқариш қувватларининг туну кун ишлаши. Бундай шароитда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги енг муҳим вазифалардан бири ҳавога зарарли моддалар чиқиндиларини камайтиришдир. Бунинг учун стационар манбаларга чанг ва газни тозалаш заводлари ўрнатилади, уларда тозалаш фоизи камида 95% ни ташкил қилади. Бундан ташқари, компания темир йўлларни босқичма-босқич электрлаштириш ва тепловозларни электровозларга алмаштириш бўйича иш олиб бормоқда.

Темир йўлларни электрлаштириш ҳар йили тепловозлардан ҳавога зарарли моддалар чиқиндиларини 2000 тоннадан кўпроқ камайтиришга имкон берадиган асосий чора бўлади. Шу билан бирга, атмосферага чиқадиган чиқиндиларни камайтириш локомотивларни электр тортиш кучига ўтказиш, поездларни, йўловчи поездларини, кичик стансияларни электр иситишга ўтказиш, мавжуд ҳаракатланувчи таркибни дизел двигателларини тўлиқ алмаштириш билан модернизация қилиш ва янги замонавий электровозларни сотиб олиш орқали таъминланади.

Компаниянинг иқтисодий фаолиятининг атроф-муҳитга таъсирини камайтириш учун 2022 йилда ажратилган маблағни, корхоналар ва компаниянинг таркибий бўлинмаларида атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича ишлаб чиқилган чора-тадбирларга мувофиқ, 360 000,0 минг сўм миқдорида, шу жумладан: Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш учун – 86 400,0 минг сўм; сув ресурслари - 75 600,0 минг сўм; ер ва минерал ресурслар - 108 000,0 минг сўм; ўсимлик ва ҳайвонот дунёси - 90 000,0 минг сўм.

Компания бир қатор тадбирларни амалга оширишни кўзда тутди, масалан:

- автомобил транспортини газ ёқилғисига ўтказиш
- катта қувватли эски, муддати ўтган буғ ва сув қозонларини янада тежамкор ва замонавий қозонларга ўтказиш билан босқичма-босқич алмаштириш.

Юқоридаги барча чора-тадбирлар атмосферага ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларининг салбий таъсирини камайтиришга, табиий ресурслардан оқилона ва тежамли фойдаланишга қаратилган. Умуман олганда, белгиланган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши бизга атмосферага зарарли чиқиндилар миқдорини ўтган йилга нисбатан тахминан 15 фоизга камайтириш имконини беради.

10. МАҲСУЛОТ ВА ХИЗМАТЛАР

10.1. ISO халқаро стандарти

Маҳсулот ва хизматлар сифатини истеъмолчилар талабига жавоб берадиган даражада ушлаб туриш ва корхоналарнинг рақобатбардошлик даражасини ошириш мақсадида жамият раҳбарияти тарафидан ISO 9001:2015 халқаро стандартларига мувофиқ сифат менежменти тизимини жорий қилишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳозирга келиб «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ нинг 20 та корхонасида сифат менежменти тизими юқорида кўрсатилган стандарт талабларига мувофиқ жорий қилинган ва ишламоқда.

Чиқарилаётган маҳсулотнинг хавфсизлиги, сифати ва рақобатбардошлигини янада ошириш, техникавий тартибга солиш тизимини такомиллаштириш ҳамда мувофиқликни баҳолаш бўйича ишларни халқаро тан олиншини тامينлаш, шунингдек, замонавий менежмент тизимларини жорий қилишни кенгайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тарафидан 19.10.2015 йилда 298-сонли «2020 йилгача бўлган даврда сифатнинг миллий инфратузилмасини ривожлантириш дастурини тасдиқлаш тўғрисида Қарор қабул қилинди.

Ушбу Қарорни ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 05.12.2015 йилдаги 97-а-сонли президиум мажлисининг баённомасини ижроси бўйича «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ бошқарув раиси ва «Ўзстандарт» Агентлигининг бош директори А.К.Курбанов томонидан тасдиқланган «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ корхоналарида ISO 9001:2015 халқаро стандартларига мувофиқ сифат менежменти тизимини жорий қилишнинг тармоқ жадвали ишлаб чиқилган ва тасдиқланган.

Юқорида қайд этиб ўтилган тармоқ жадвалига кўра, «Согдиана транс» ШК да, UzXCMG МЧЖ ҚК ва СМП-406 да халқаро ISO 9001:2015 стандартига мувофиқ сифат менежменти тизими жорий қилинган ҳамда миллий ва халқаро сертификатлар олинган.

Халқаро ISO 9001:2015 стандартига мувофиқ сифат менежменти тизимини Олтиариқ ППС да жорий қилиш бошланган.

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ сифат менежменти тизимининг келгусида ишлаши бўйича тасдиқланган Ҳаракатлар режасига мувофиқ Қайта сертификатлаштириш аудити муваффақиятли ўтказилди, компания сифат менежменти тизими раҳбарияти томонидан таҳлил бўйича йиғилиш баённомаси қарорларининг бажарилиши кузатилди ва ҳужжатлаштирилган маълумотлар янгиланди, сўров орқали мижозларнинг қониқиб даражаси "Ўзбекистон темир йўллари" АЖ хизматлари истеъмолчилари орасида баҳоланди. Ташқи аудит 2021 йилга режалаштирилган.

10.2. Юк ва йўловчиларни ташуви бўйича хизматлар.

10.2.1. Юк ташувлари

Юкларни ташиш транспортнинг асосий функцияси ҳисобланиб, саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқарилиши жараёнини давом эттириш ва яқунлаш, муомала соҳасида, шунингдек, аҳолининг эҳтиёжларини қондириш учун зарур бўлган юкларни кўчиришдан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси темир йўлларида юкларни ташиш, юкларни ташиш қоидаларига мувофиқ амалга оширилади, Ўзбекистон Республикаси темир йўллари уставига мувофиқ тасдиқланадиган ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжат ўз ичига темир йўл,

унинг корхоналари, юк жўнатувчилар, юк қабул қилувчилар, шахобча йўлларнинг эгалари учун мажбурий ҳисобланган, ҳаракат хавфсизлигини, юкларнинг ва темир йўл ҳаракат таркибининг бутлигини, шунингдек, экологик хавфсизликни тامينлаш мақсадида уларнинг ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган шарт-шароитларни олади.

Темир йўл транспортининг транспорт иши ҳажми уни юк ташувлари иши бўйича кўрсаткичи – юк айланмасини ифодалайди. Юк айланмаси юклар ташиладиган масофани ҳисобга олган ҳолда ташув ишларининг миқдорини тавсифлайди ва ташилган юк ҳажмини улар ташиладиган тегишли масофага кўпайтмаларининг йиғиндиси сифатида тарърифланади.

Юк айланмаси қуйидаги формула бўйича ҳисоблаб топилади:

$$\sum P \cdot L = P_1 \cdot L_1 + P_2 \cdot L_2 + P_3 \cdot L_3 + \dots + P_n \cdot L_n,$$

бу ерда: P – юкнинг оғирлиги, L – юк ташиладиган масофа.

Юк айланмаси кўрсаткичлари темир йўлнинг моддий-техника ресурсларга бўлган эҳтиёжини аниқлаш учун ишлатилади (талаб этиладиган юк вагонлари, локомотивлар парки, электр энергияси, ёқилғи, материаллар, ишчи кучи ва ш.к.).

2021 йил учун юк айланмасини 24,62 млрд тонна/км га бажариш, 98,8 млн тонна юкларни ташиш ва 72,0 млн тонна юкларни жўнатилиши кутилмоқда.

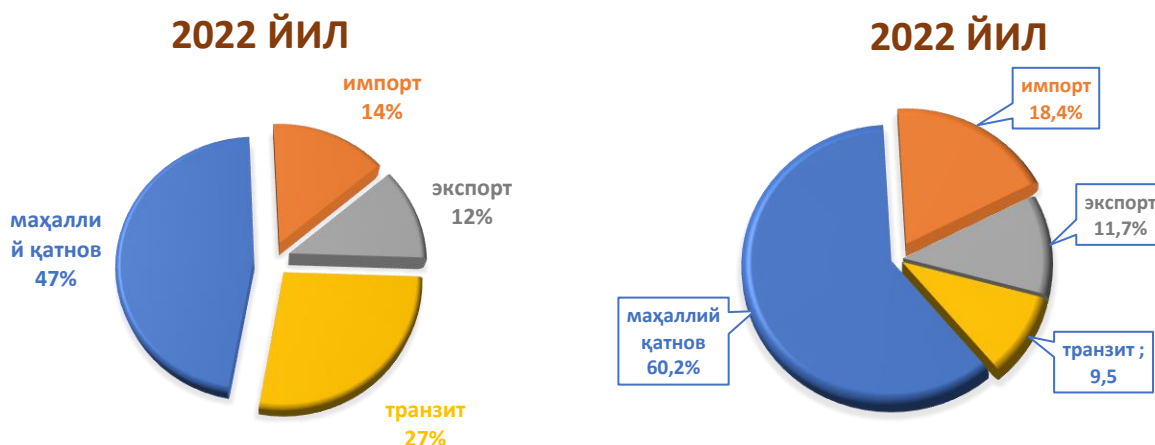
2021 йил учун юк айланмаси, млрд. тн-км

- маҳаллий қатнов 11,90
- импорт 3,34
- экспорт 3,99
- транзит 5,39

2021 йилда ташилган юкларнинг миқдори, млн. тонна

- маҳаллий қатнов 59,81
- импорт 18,66
- экспорт 11,90
- транзит 8,51

2022 йил учун юк айланмаси прогнози, млрд тн-км	2022 йил учун юк ташиш прогнози, млн. тонна
- маҳаллий қатнов 11,56	- маҳаллий қатнов 59,0
- импорт 3,6	- импорт 18,0
- экспорт 2,91	- экспорт 11,5
- транзит 6,77	- транзит 9,5

10.2.2. Темир йўл юк тарифлари

Юк ва юк-багадни ташиш учун ташув ҳақи, шунингдек, уларни қўллаш қоидалари тариф бўйича аниқланади. Базавий тариф 10-01-сонли прејскурантларда (тариф қўлланмасида) ҳамда МДХ темир йўлларининг халқаро йўналишда юкларни ташишга тариф сиёсати билан белгиланади.

10-01-сонли прејскурантнинг юк тарифлари икки тасосий ставкага эга – бошланғич-охирги ва ҳаракат операциялари учун. Булардан кейингиси 1-тариф қўлланмасида ҳисоб-китоб жадваллари кўринишида чоп этилган ташув ҳақларини белгилаш учун масофага кўпайтирилган. Тарифларни бу каби тузилиши масофага боғлиқ равишда ҳақ миқдорининг секинлашиб ўсишини тامينлайди, бу эса ташувларнинг таннархи ўзгаришига мувофиқ келади. Ташув ҳақи энг қисқа масофа учун ундирилади.

МТТ тарифи МДХ давлатларида амалдаги ставкаларни ҳисоб-китоб қилиш учун асос ҳисобланади – базавий тарифга ташувнинг олислиги, тоннаж ва юклар ташуви амалга ошириладиган айрим мамлкатларнинг ҳудудига қараб пасаювчи тариф қўлланади. МТТ базавий ставкаси қиммат ҳисобланади, махсус чегирмалар эса ўзгарувчанликни тامينлайди. Бошқа коэффициентлар ҳар бир алоҳида мамлакат учун элементларни ва ташувнинг олислигини ҳисобга олади.

МТТ тарифлари узоқ масофаларга ташувларга қулайлик қилади ҳамда, тегишли харажатларнинг кесимини акс эттириб, қисқа масофага ташувларга нисбатан бандроқ нархларни белгилайди. Бундай ёндашув жамият тарафидан, қисқа масофаларга ташувларга автомоби транспорти тарафидан яхшироқ кўрсатилишини, темир йўл эса олис

ташувлар бозорига хизмат кўрсатиб, минтақавий бозор учун рақобат қилмаслигини ҳисобга олиб мақбул деб кўрилади.

10.2.3. Ташувларнинг мувозанатланмагани

Темир йўллари янгилаш ва реконструкция қилиш бўйича олиб борилаётган ишлар билан бир қаторда юк ташувларини ташкил этишнинг бутун занжирини мақбуллаштириш бўйича чораларни кўриш лозим. Кўпчилик экспертлар, контейнерлардан кенг фойдаланиш, шунингдек, «ЎТЙ» АЖ инфратузилма объектларини, локомотив паркани ва ҳаракат таркибини модернизациялаш бу масалаларнинг ечими бўлиши мумкинлигини қайд этадилар.

Кўплаб мамлакатлардан импорт контейнер ташувлари мавжуд бўлсада, тегишли экспорт юкларининг йўқлиги туфайли уларни қайта юклаш ҳажми жуда кам. Пахта сингари юкларни экспорт ташувларига келсак, тарифларнинг тузилмаси уларни ёпиқ вагонларда ташиш учун қулай, шу туфайли контейнерларда ташиш тежамли эмас. Бундай юклар одатда франко-порт омбори шартида сотилиб, уларни сотилишни кутиб порт омборларида сақлаш зарурати бор, бунда якуний олувчи маълум эмас ва контейнерни Ўзбекистонда паррон транзит учун юклашнинг имкони йўқ.

Қўшни давлатлар билан контейнер ташувлари мувозанатланмаганлиги айрим муаммоларга сабаб бўлмоқда. Барча қўшни мамлакатлар контейнерда ташувларга тааллуқли савдо номувозанатлигига эга, бунда бўш контейнерлар ортга, Хитой-Европага жўнатилади ёки денгиз портига қайтиб кетади, бўш контейнерларни ташиш учун махсус тарифлар мавжудлигига қарамасдан, бу ҳолат темир йўл транспортида нархи қиммат олисга ташувни англатади. Шу сабабли контейнер операторлари, хусусан, кема қатнови жамиятлари Ўзбекистонга ташув учун контейнерларни истамасдан беришади, чунки бу уларни бир муддат муомаладан чиқариши мумкин. Шу муносабат билан, ташувларнинг мувозанатланмагани ҳамда назорат қилишнинг қийинлиги биргалиқда, кема қатнови жамиятлари одатда Марказий Осиё(дан)га ташувлар учун паррон коносамент таклиф қилмаслигига олиб келади. Айрим кема қатнови жамиятлари одатда молиявий депозит билан тامينланган қайтиб бериш масъулиятини оладиган бошқа транспорт ташкилотларига ўз контейнерларини берадилар. Депозит миқдори ва юкланадиган хавфлар кўпинча кўтариб бўлмайдиган даражада баланд бўлади, шу туфайли контейнерлардан кўпинча юклар тушириб олинади. Ножисмоний тўсиқларга қарамасдан йил мобайнида 70 000 тага яқин контейнер ишланади.

10.2.4. Интермодал экспедиторлик хизматлари

Кўпчилик экспедиторлар бир модаллидир. Кўп сонли темир йўл экспедиторлари мавжуд бўлиб, улар ўртасида контейнер ташувларига хизмат кўрсатувчи иккита асосий ташкилот устунлик қилади. Бундан ташқари, кўпчилиги хорижда алоқаларга эга автомобил экспедиторлари ҳам бўлиб, улар беистисно халқаро автомобил ташувлари билан шуғулланадилар. Муваффақиятли интермодал транспорт учун автомобил ва темир йўл операторлари ўртасида «шериклик» мавжуд бўлиши лозим. Мавжуд бўлмагани туфайли автомобил ва темир йўл экспедиторлари, айниқса, хорижий автомобил компанияларининг мўл эканлигини ҳисобга олиб, рақобатчи ҳисобланадилар: экспедиторлар чекланган танловни таклиф қиладилар.

Нисбатан кам сонли контейнерлар Тошкентда ва Фарғона водийсида жамланганни эътиборга олиб, терминал мослама ва қурилмаларининг йўқлиги интермодал транспортнинг ўсишига тўсқинлик қилмайди. Кўплаб юклаш-тушириш станциялари портал кўприксимон кранлар билан жиҳозланган ёки контейнерларни тушириш-юклашга қодир ҳаракатчан кранлардан фойдаланиш имконига эгадирлар. Интермодал ташувлар ортиб бориши билан Чўқурсой ёки Тошкент-Юк станцияларидаги объектлар сингари анча йирик терминаллар талаб этилади, улар эса бир модалли асосда ишлайди ёхуд логистик марказларнинг бир қисми бўлади. Бундай терминалларни яратиш ва уларни найзодор юкортгичли штабелловчи юклагичлар ва катта айри юклагичлар билан жиҳозлаш нархи қиммат тadbир ҳисобланиб, уларни мавжуд бўлиши учун ишлаб чиқариш миқёсини ўсиши эвазига тежам зарур бўлади. Шундай қилиб, бундай терминалларга бўлган талаб ва таклифни мувозанатлаш муҳимдир.

10.3. Йўловчи ташиш

Маҳаллий йўналишларда йўловчи ташиш бозорининг чекланганлигини ҳисобга олсак автомобил транспортида шаҳарлараро автобуслар ва хусусий автомобиллар ҳисобига рақобат жуда юқори бўлади. Темир йўл транспортининг ташиш хизматлари эса рақобатбардош тарифлар ҳисобига ва янги маршрутлар жорий қилиниши натижасида такомиллашиб боради.

Ҳозирги пайтда Тошкент–Самарқанд, Тошкент–Бухоро ва Тошкент–Қарши йўналишларида 6 та юқори тезликда ҳаракатланадиган электрпоездлар қатнови йўлга қўйилган. Ушбу электрпоездлар ҳаво ва автотранспорт ташувларига муносиб рақобат ҳосил қилиб, темир йўлда туристик ташувларни кенгайтириш учун кенг имкониятлар очди.

Электрпоезд энг илғор технологиялар бўйича Испанияда «Talго» компаниясининг мутахассислари тарафидан ишлаб чиқилган.

2020 йилда Бухоро–Мискин ва Урганч-Хива янги темир йўл участкалари қурилиш ишлари якунланди ва 2022-2023 йилда электрификация ишлари якунига етказилгач, Тошкент-Самарқанд-Бухоро-Хива йўналишларида тезюрар электрпоездлар ҳаракатни ташкил қилишга, йўловчи ва туристларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг тарихий жойлари бўйлаб қулай ва тез ҳаракатланишларига имкон беради.

«Шарқ» экспресс поезда ҳақиқий «Шарқ экспресси»га айланди. Ушбу тезюрар поезд Ўзбекистоннинг йирик учликдаги: Тошкент, Самарқанд ва Бухоро қадимий шаҳарларини бирлаштиради. Соатига 160 км/соат максимал тезлик билан ҳаракатланувчи «Шарқ» поезда икки узоқ манзил (Тошкент - Бухоро, 592 км) орасидаги масофани тез ва йўловчиларга қулай хизмат кўрсатиш таъминлаб босиб ўтади.

Туристлик хизматларни янада ривожлантириш ва экспортини ошириш бўйича 2018-2022 йилларга мўлжалланган биринчи навбатдаги чора-тадбирлар комплексига мувофиқ «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ Ўзбекистон Республикаси ичида ва халқаро йўналишларда «Ипак йўли» бўйлаб махсус туристик поездларни ташкиллаштириш бўйича иш олиб бормоқда. Туризм бўйича хизматлар соҳасини кенгайтириш учун «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ нинг «O'ztemiryo'lyo'lovchi» АЖ ҳар йили Германиядаги «ITB», Испаниядаги «FITUR», Буюк Британиядаги «WTM» ва бошқа халқаро туристик ярмаркаларда иштирок этмоқда.

Ушбу резерв ва имкониятларни ўрганиш темир йўл йўловчи ташуви мақсадли бозорларининг чегаралирини етарлича аниқ белгилашга имкон бериб, уларни ўзлаштириш эса корхонанинг молиявий ҳолатини анча яхшилашга ёрдам беради.

Мамлакатимиз мустақиллигининг 25-йиллиги арафасида Тошкентдан Андижонга қараб йўловчи поезда қатнай бошлади. Ҳозирги пайтда замонавий тезюрар поездлар Тошкент-Андижон-Тошкент йўналиши бўйлаб кунига икки марта қатнамоқда, ҳафтасига бир марта «Андижон-Бухоро-Андижон» ва «Андижон-Хива- Андижон» «Андижон-Термез-Андижон» поездлари қатнови йўлга қўйилган бу эса мамлакатимизни иккита енг узоқ оралиқдага вилоятларини бирлаштириб жойлардаги фуқароларимиз учун бир қатор қулайликлар яратади.

9 жадвал. – Йўловчи ташиш

Кўрсаткичлар	2018й.	2019й.	2020й.	2021 й. кутилаётган	2022й. прогноз 2021 га нисбатан
Темир йўл транспорти йўловчи айланмаси, млн. йўловчи-км	4 329,8	4 385,2	1 794,9	3 130,1	3 120,5
Ўсиш суръати, %	100,8	101,3	40,9	174,4	99,7
Темир йўл транспорти орқали ташилган йўловчилар сони, млн. киши.	22,62	23,37	6,28	7,97	7,96
Ўсиш суръати, %	104,8	103,3	26,9	126,9	99,9

Ташиш ҳажми ва ташилган йўловчилар сони 2018-2019 йилларда барқарор ўсиб борган, лекин йўловчи айланмаси 2020 йилда кескин камайганини кўришимиз мумкин. Бунинг асосий сабаби COVID-19 коронавирус пандемияси давридаги карантин чекловлари натижасида йўловчи поездларнинг ҳаракати тўхтатилганлигидир. Карантин чекловларининг босқичма-босқич енгиллаштирилиши натижасида 2021 йил якунида кутилаётган йўловчи айланмаси 3 130,1 млн.пасс.км ни ташкил этади. Шунда бўлса-да, 2021 йил охирига қадар халқаро йўналишдаги поездлар ҳаракати қайта тиклашга эришилмади. 2022 йилда йўловчи айланмаси прогноз кўрсаткичи халқаро йўналишдаги йўловчи поездлар ҳаракатини ҳисобга олинмаган ҳолда, 3 120,5 млн.йўловчи-км ёки 2021 йилга нисбатан 99,7 фоизга бажариш белгиланган.

Йўловчи айланмаси ташилган йўловчилар сонининг уларни ташишнинг тегишли масофасига кўпайтмаларининг йиғиндиси сифатида қуйидаги формула бўйича аниқланади:

$$\sum A * L = A1 * L1 + A2 * L2 + A3 * L3 + \dots + An * Ln$$

бу ерда: А – йўловчилар сони, L – йўловчилар ташилган масофа.

11. 2021 ЙИЛ УЧУН КЎРСАТКИЧЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИ ВА 2022 ЙИЛ УЧУН ПРОГНОЗ**11.1. 2021 йилда қуйидаги параметрларга эришилган:**

- Даромадлар 10 542,7 млрд сўм ҳажмда кутилмоқда;
- Хизматлар экспорти бўйича йил охиригача прогноз кўрсаткичларни 599,9 млн АҚШ доллари ёки йил прогнозига нисбатан 100,1% га бажариш кутилмоқда.
- Жами қиймати 579,57 млн АҚШ долларига тенг капитал қўйилмаларни ўзлаштириш, шу жумладан,
 - Ўз маблағлари – 205,64 млн АҚШ доллари;
 - ЎзТТЖ маблағлари – 22,73 млн АҚШ доллари;
 - хорижий инвестициялар – 226,99 млн АҚШ доллари;
 - давлат бюджетининг маблағлари – 71,60 млн АҚШ доллари;
 - бошқа манбалар – 52,61 млн АҚШ доллари;
- ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотининг ҳажми 1 479,3 млрд сўм ёки солиштира нархларда аввалги йилнинг ҳисоботига нисбатан 108,8% миқдорида кутилмоқда;
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 22.12.2016 йилдаги ПҚ-2692-сонли «Саноат тармоқлари корхоналарининг жисмоний ишдан чиққан ва маънавий эскирган машина-ускуналарини жадал янгилаш, шунингдек, ишлаб чиқариш харажатларини камайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарорини ижроси бўйича жамиятда «Саноат корхоналари тарафилан чиқариладиган маҳсулотнинг таннархини камайтиришга оид чора-тадбирлар комплекси» тасдиқланган.
- 540 та янги иш жойлари, жумладан, модернизация ва реконструкция бўйича 135 та иш жойи ва бошқа йўналишлар бўйича 405 та иш жойи ташкил қилинган;
- Маҳаллийлаштириш дастури бўйича (70 та лойиҳа) 336,62 млрд сўм ёки прогнозга нисбатан 100% маблағ ўзлаштирилади.

11.2. 2022 йилнинг асосий вазифалари:

№ п/п	Номи	Ҳажми	2021 йилга ўсиш суръати, %
1	Юк жўнатиш, млн. тонна	72,5	100,7
2	Юк ташиш, млн. тонна	98,0	100,9
	шу жумладан экспорт юк ташиш, млн.тонна	11,5	101,6
	транзит юк ташиш, млн. тонна	9,5	112,1
3	Саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш, млрд. сум	1 467,8	108,0
4	Товарлар ва хизматлар экспортини амалга ошириш, млн. долл.	530,35	-
5	Янги иш ўринлари яратиш, дона	750	-
6	Капитал маблағларни ўзлаштириш, млн. долл.	479,30	-
7	Товарлар ва эҳтиёт қисмларни ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, млрд. сум	-	-

- Дебитор ва кредитор қарздорликни мониторинг қилиш ва сундиришнинг тегишли чораларини кўриш бўйича ишчи комиссия ишини юритиш ҳамда дебитор, жумладан, муддатидан ўтган қарздорликни қисқартиришга қаратилган чора-тадбирларнинг комплекс режасини ишлаб чиқиш.

- ISO стандартлари талабларига мувофиқ сифат менежменти тизимини жорий қилишни давом эттириш ва доимий яхшилаб бориш.

«Ўзбекистон темир йўллари» АЖ ни 2021-2024 йилларда ривожлантириш Концепцияси доирасида темир йўл транспортини 2022 йилда ривожлантириш ва модернизациялаш бўйича қуйидаги чора-тадбирларни амалга ошириш назарда тутилмоқда:

Темир йўл инфратузилмаси:

- Поп-Қўқон-Анджон темир йўл участкасини электрлаштириш;
- 180 км темир йўлларни тиклаш, 200 тадан комплект стрелкали ўтказгичлар ва ўтказма брусларни алмаштириш;
- 140 км улоқсиз йўлларни ётқизиш;

Темир йўлда поездлар ҳаракати хавфсизлигини ошириш:

- авариявий вазиятларни бартараф қилиш ва поездлар ҳаракати хавфсизлигини ошириш бўйича тадбирларни амалга ошириш тизимини такомиллаштириш;
- темир йўлларни поездлар ҳаракати хавфсизлигини таминлашнинг техникавий воситалари билан янада таминлаш, поездлар ҳаракатини бошқаришнинг автоматлаштирилган тизимларини жорий қилиш;
- темир йўл транспорти авария-тиклаш хўжалигининг техникавий воситаларини модернизациялаш.

12. МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ

12.1. ЮК ТАШУВЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ

«ЎТЙ» АЖ нинг 2022 йилга мўлжалланган маркетинг стратегияси қуйидаги йўналишлар бўйича белгиланган:

- Ихтисослаштирилган халқаро транспорт терминаллари яратиш, мақбул тариф сиёсатини қўллаш йўли билан Ўзбекистон Республикаси темир йўлларига транзит юклар оқимини жалб қилиш. Юкларни экспорт, импорт ва транзит ташувлари бўйича тизимли таҳлил юритиш.
- Республикада Навоий шаҳридаги аэропорт базасида тузилган халқаро интермодал логистика маркази ва эркин индустриал иқтисодий зона (СИЭЗ) фаолияти билан боғлиқ темир йўл ташувларини ривожлантириш бўйича ишлаш.
- Мўлжалланаётган транспорт хизматлари тўғрисида ахборот воситаси, темир йўл маркетинг коммуникация сиёсатининг таркибий қисми сифатида транспортда реклама. Транспортнинг барча турлари ўртасида рақобат шарт-шароитида транспортда фаол реклама фаолиятини юртиш зарурлиги шубҳасиз. Транспорт хизматларининг янги турлари, юк эгалари ва юқори тезликдаги ҳаракат йўловчиларига фирмали хизмат кўрсатиш, транзит транспорт йўлаклари, айрим фойдаланувчилар учун имтиёз ва чегирмалар, юкларни «эшиқдан эшиккача» етказиб бериш, қулай шаҳаратрофида қатновчи электропоездлар, вокзаллар ва поездлардаги сервис хизматлари ва ш.к. саводли, тез англандиган ва ўзига хос рекламани талаб қилади.
- Юк ташувлари маркетинги масалалари бўйича халқаро тажрибани амалиётда қўллаш, шунингдек, Trans Uzbekistan, Trans Kazakhstan, Trans Russia ва б. халқаро кўргазмаларида иштирок этиш.
- Рақобатни ривожлантириш, тадбиркорлик объектларини айрим хизматларни амалга оширишга етишини таминлаш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш. Бунда жамият Ўзбекистон Республикасининг 14.12.2010 йилдаги «Табиий монополиялар тўғрисида» ги Қонунининг 4-моддасига киритилган ўзгартиришларга таянади, бунда темир йўл соҳасида табиий монополиялар субъектларининг фаолиятини давлат тарафидан тартибга солиниши темир йўллар инфратузилмасидан фойдаланишни ҳисобга олиб белгиланиши назарда тутилган.

- Вагонларни юклаш ва тушириш муддатларини қисқартириш, маршрутли жўнатмалар механизмини жорий қилиш.

12.2. ЙЎЛОВЧИ ТАШУВЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ

Йўловчи ташувларининг маркетинги аҳолининг транспорт эҳтиёжларини тўла ва самарали қондиришга қаратилган бошқарув тизимидан иборат.

- Йўловчи айланмасини ошириш учун тўғридан-тўғри аралаш ва ички йўналишдаги йўловчи поездларга ташув ҳужжатларини сотиш технологияси тартибга солинди;

- Ўзбекистон Республикасида кичик ва ўрта бизнес тадбиркорларининг талабини қондириш учун багаж ташувларини ривожлантириш. Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги доирасида кичик ва ўрта бизнес тадбиркорлари билан багаж вагонларини ижарасига шартномалар тузиш;

- Йўловчиларга йўлда кетиш чоғида ва вокзалларда кўрсатиладиган хизматларни яхшилаш ва кенгайтириш. Қарши, Термиз, Жиззах, Урганч, Гулистон вокзалларида қулайлиги оширилган залларда сервис хизматларини кенгайтириш;

- Поездларда йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг сифати ва маданиятини, жумладан, қулайликни таминланишини ошириш. Йўловчи ташувларининг рақобатбардошлигини, йўловчиларга хизмат кўрсатишнинг сифати ва маданиятини ошириш мақсадида 2022 йилда 30 та янги йўловчи вағони сотиб олинади.

- Жамият халқаро ташувлар учун «Эспресс-3» автоматлаштирилган бошқарув тизими орқали халқаро йўналишлар йўл ҳужжатларини сотишни жорий қилиш.

- Ўзбекистон Республикаси аҳолиси, норезидентари, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг маданий мероси ва тарихий ёдгорликлари билан танишишни истовчи туристларнинг эҳтиёжларини маркетинг тадқиқ этиш натижаларига мувофиқ туристик ташувларни ривожлантириш. Шу муносабат билан темир йўлларда туристларни ташувини ривожлантириш бўйича 2021 йилгача мўлжалланган чора-тадбирларнинг комплекс режаси ишлаб чиқилган. Ушбу режа қуйидагиларни назарда тутди:

- туристларга қулайроқ ва сифатлироқ хизматларни тақдим қилган ҳолда темир йўлларда тезюррар ва юқори тезликда ҳаракатланувчи йўловчи поездларни ташкил қилиш;

- «ЎТЙ» АЖ да шакллантириладиган махсус (бўртма бўйича) халқаро ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудида чартер туристик поездларни ташкил қилиш;

- қуйидаги йўналишлар: Тошкент-Самарқанд-Қарши-Бухоро-Хива, Тошкент-Қўқон-Самарқанд-Бухоро-Хива, Тошкент-Бишкек-Балиқчи йўналишлари бўйича туристик-экскурсия поездлари ҳаракатини ташкил қилиш.

- темир йўлларда туристлар учун қўшимча қулайликлар яратиш, маълумот марказлари, банкоматлар, савдо шахобчалари ва бошқа хизматлар.

13. МАҚСАДЛИ БОЗОРЛАР

13.1. МАҚСАДЛИ ИСТЕЪМОЛЧИЛАР

Республикада «Ўзбекнефтегаз» МХК, «Ўзқурилишматериаллари» АЖ, «Ўзбекэнерго» АЖ, «Ўзкимёсаноат» АЖ ва бошқалар энг йирик юк жўнатувчилар ҳисобланади.

Юкларни темир йўл транспортида ташиш цистерналар, полувагонлар, ёпиқ ва бошқа турдаги вагонларда амалга оширилади. Нафақат универсал вагонларда жамлама юклар жўнатилиши, балки очиқ ҳаракат таркибида турли қопламасдан ташиладиган, шунингдек, ногабарит ва хавфли юклар ҳам жўнатилиши мумкин. Жамиятнинг транспорт-экспедицион хизматлари республика бўйлаб, шунингдек, МДХ, Европа ва Осиё мамлакатларига ҳам юкларни темир йўлда ташувини ташкил қилишга имкон беради. Хизматлар комплекси ўз таркибига қуйидагиларни олади:

- ҳаракат таркибини тақдим этиш ва юклашга бериш;
- ҳаракат таркибида юкларни маҳкамлаш/ечиш бўйича хизматлар;
- транспорт ҳужжатларини расмийлаштириш;
- айрим юкларни бутун йўл бўйлаб қўриқлаш;
- хавфли ва мураккаб юкларни етказиб беришни ташкиллаштириш;
- бошқа қўшимча хизматларни кўрсатиш.

2021 йилда жамият энг кўп юк ташиладиган йўналишлар бўйича ташувлар ҳажми оширилишини таъминлаши зарур:

- Афғонистонга борувчи узунлиги 882км ли Келес-Ғалаба йўналиши.
- Тожикистонга борувчи узунлиги 220 км Келес-Бекобод йўналиши.
- Тожикистонга борувчи узунлиги 231 км Болдир –Қудуқли йўналиши.

13.2. НАРХ ҲОСИЛ ҚИЛИШ

13.2.1. Юк ташувларининг тариф сиёсати

Темир йўлларда ташиш хизматлари, ушбу хизматларнинг нарҳлари давлат томонидан тартибга солинади ва табиий монополия субъектларининг давлат реестрига киритилган. Ички қатновида темир йўл транспортида юклар, йўловчилар, багаж ва юк багажини ташиш тарифлари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2010 йил 28 октябрдаги 239-сонли қарорига Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан тартибга солинади.

Маҳаллий йўналишларда юкларни ташиш тарифлари Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда Прейскурант 10-01 асосида, халқаро йўналишларда юкларни ташиш тарифлари Мустақил Давлатлар Ҳамдустлиги иштирокчилари тариф сиёсати (ТП СНГ), Халқаро транзит тарифи (МТТ), Ягона транзит тарифи (ЕТТ) асосида ҳисоб-китоблар амалга оширилади.

Ташув хизматларидан фойдаланиш учун тўловлар - жамият даромадларининг асосий манбаи ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида юкларни халқаро (экспорт, импорт, транзит) қатновида ташишда ва муассасалараро халқаро шартнома тусига эга Халқаро қатновда юклар ташишда Ўзбекистон Республикаси темир йўллари Тариф сиёсатининг ставкалари (ТП УТЙ) асосида ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўйлаб юкларни ташишда ташиш тарифлари қуйидаги омиллар асосида ҳисобланади: юк тури, ташиш йўналиши яъни юк жўнатувчи ва юк қабул қилувчи станцияси, вагон тури, юк вазни ва ташиш муддати.

Мисол тариқасида, юкларни ички ва халқаро қатновда Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўйлаб вагон билан ташишда ташиш тарифи 1 тонна учун қуйидагиларни ташкил қилади:

Ички қатновда:

Озодлик-Самарканд йўналишида – 37 195 сўм;

Тинчлик – Хамза йўналишида – 44 060 сўм.

Экспорт қатновида:

Самарканд-Келес эксп. – 35 822 сўм;

Бинокор-Каракалпақстан эксп. – 80 131 сўм;

Импорт қатновида:

Келес эксп.-Самарканд – 243 853 сўм;

Келес эксп. – Шурчи – 429 084 сўм.

Транзит қатновида:

Келес эксп.-Галаба эксп. – 450 965 сўм;

Каракалпақстан эксп.-Кудукли эксп. – 589 039 сўм.

Изоҳ: ҳисоб-китоблар 2021 йил 1 ноябрь ҳолатига ҳисобланган.

10-жадвал. Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўйлаб 1 тонна юкни ички ва халқаро қатновлар учун юк вагонларида ташиш тарифлари

№	Қатнов тури	Ташиш йўналиши	Ўлчов бирлиги	1 тонна учун тариф	
				2020 йил	2021 йил
1	Ички	Озодлик - Самарканд	сўм	37 195	37 195
		Тинчлик - Хамза	сўм	44 060	44 060
2	Экспорт	Самарканд - Келес экс.	сўм	35 822	35 822
		Бинокор - Каракалпақстан экс.	сўм	80 131	80 131
3	Импорт	Келес экс. - Самарканд	долл.	19,25	19,25
		Келес экс. - Шурчи	долл.	33,88	33,88
4	Транзит	Келес экс. - Галаба экс.	долл.	35,61	35,61
	Транзит	Каракалпақстан экс. - Кудукли экс.	долл.	46,51	46,51

13.2.2. Йўловчи ташувларининг тариф сиёсати.

Йўловчи ташиш тарифлари Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 сентябрдаги “Валюта сиёсатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чоратadbирлар тўғрисидаги” ПФ-5177-сон Фармониға мувофиқ, товар, иш ва хизматлар муайян нарх ва тарифлар миллий валютада ҳисоб-китоб қилинади ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилади. Йўловчи ташувларининг (бир тарафга) солиштирма нархлари 11-жадвалда келтирилган.

11 жадвал - Йўловчи ташиш учун мўлжалланган нархларни қиёсий жадвали

№	Йўналишлар	Авиа класс экон (LPR 3M)	Юқори тезлик электропоезди «Афросиёб»		
			бизнес	эконом	VIP
1	Ташкент-Самарканд	182 923	142 000	105 000	204 000
			йўловчи поездлари		
			плацкарт	купе	
2	Ташкент-Қарши	256 092	114 250	150 251	
3	Ташкент-Термез	402 430	147 290	202 350	
4	Ташкент-Бухара	280 481	122 940	164 320	
5	Ташкент-Ургенч	499 988	165 180	230 240	
6	Ташкент-Нукус	548 767	173 650	243 850	

Изоҳ:01.11.2021 й.

14. РЕКЛАМА СТРАТЕГИЯСИ

14.1. Ривожлантириш стратегияси

Рекламани ривожлантириш учун «ЎТЙ» АЖ мақсадли бозорни ўрганади, оммавий ахборот воситалари ва интернетдаги чоп қилинган материалларни таҳлил қилади.

«ЎТЙ» АЖ веб-сайтидаги ахборот мунтазам равишда янгиланиб туради.

Мутахассислар тарафидан энг йирик минтақавий ихтисослашган кўргазмаларнинг ташрифи ташкиллаштирилади.

Жамиятнинг асосий мижозлари ва экспедиторлари билан учрашувлар ўтказилади.

14.2. Рекламани ривожлантириш воситалари.

2021 йилда «ЎТЙ» АЖ да жамият корхоналари тарафидан кўрсатиладиган хизматлар ва уларнинг маҳсулотларини реклама қилиш бўйича иш давом эттирилади, шунингдек, ОАВ ва телевидениеда реклама буклетлари, видеороликлар ва бошқа ахборот нашрларини чиқариш амалга оширилади.

Юк ташувлари маркетинги масалалари бўйича халқаро тажрибани ўрганиш ва амалиётда қўллаш, шунингдек, халқаро конференциялар, семинарлар, давра столлари, мажлислар ва кўргазмаларда иштирок этиш.

15. ЖАМИЯТНИ БОШҚАРИШ ТУЗИЛМАСИ

Мустақиллик йилларида темир йўл транспорти соҳасида қатор ҳукумат қарорлари қабул қилинди:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 07.11.1994 йилдаги ПФ-982-сонли фармони билан Ўрта Осиё темир йўли базасида «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат-акциядорлик компанияси ташкил қилинди;

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2001 йил 2 мартдаги ПФ-2815-сонли «Темир йўл транспорти монополиядан чиқариш ва акциялаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Фармони билан «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат-акциядорлик компанияси очик акциядорлик жамияти (ОАЖ) сифатида қайта тузилди.

- «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида» ги Қонуннинг 58-моддасига мувофиқ жамиятнинг ҳуқуқий ҳолати акциядорлик жамияти мақомига эга бўлди - «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 24.04.2015 йилдаги ПФ-4720-сонли Фармонининг ижроси, шунингдек, жамиятни корпоратив бошқаришнинг тизимини тубдан такомиллаштириш бўйича чора-тадбирлар дастури бўйича ягона акциядорнинг вакили - «ЎТЙ» АЖ да давлатнинг ишончли вакили сифатида «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ ташкилий тузилмаси тасдиқланган ва унинг таркибига қуйидагилар кирган:

– 15 та унитар корхона, шу жумладан: 6 та минтақавий темир йўл узели (Тошкент, Қўқон, Бухоро, Қўнғирот, Қарши, Термиз), «Ўзтемирйўлмаштамир», «Ўзбектемирйўлэкспедиция», «Кўприкқурилиш Трести», «Ўзтемирйўлқурилишмонтаж», «406-ихтисослашган қурилиш-монтаж поезде», «14-рельс пайвандлаш поезде», «1-Энергомонтаж поезде», «Экскаваторлар ва занжирли техникани тамирлаш заводи» ва ««Сардоба» Агросаноат комплекси».

– 8 та акциядорлик жамияти, шу жумладан: «Ўзтемирйўлйўловчи», «Toshkent yo'lovchi vagonlarni qurish va ta'mirlash zavodi», «Йўлрефтранс», «Ўзтемирйўлконтейнер», «O'zvagonta'mir», «Гранит», «Тошкент механика заводи» ва «Эйвалекмахсустемирбетон».

Бундан ташқари, «ЎТЙ» АЖ таркибига шунингдек, ижтимоий инфратузилманинг 33 та муассасаси ҳам киради.

1-иловада «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ ижроия аппаратининг амалдаги тузилмаси акс эттирилган.

2-иловада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 октябрдаги ПФ-6096-сонли «Давлат иштирокидаги корхоналарни ислоҳ қилишни жадаллаштириш ҳамда давлат активларини хусусийлаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида» ги Фармонида белгиланган соҳани ривожлантириш параметрлари асосида амалга оширилаётган трансформация ишлари натижасига кўра жамият томонидан таклиф этилган ижроия аппарати тузилмаси лойиҳаси келтирилган.

15.1. Корпоратив бошқарув

«Ўзбекистонтемирйўллари» акциядорлик жамиятининг ягона акциядори бўлиб Ўзбекистон Республикаси Давлат активларини бошқариш агентлиги маркази ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 24.07.2006 йилдаги ПҚ-474-сонли «Давлат активларига эга айрим йирик акциядорлик компаниялари кенгашларининг таркибларини тасдиқлаш тўғрисида» ги Қарорига мувофиқ Жамият кенгаши бошқарув органи ҳисобланади, у Акциядорларнинг умумий йиғилиши ва Кузатув кенгашининг вазифаларини бажаради. Жамият кенгаши вазирлик ва идораларнинг ваколатли вакиларидан ташкил топган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Бош вазири тарафилан бошқарилади. Компания бошқаруви жамиятнинг ижроия бошқарув органи ҳисобланади.

«Ўзбекистон темир йўллари» АЖ акциядорлик жамиятларининг акциядори (таъсисчиси) ҳисобланади. Инвестициялар жалб этилишини фаоллаштириш, акциядорлик жамиятларида корпоратив бошқарув тизимини такомиллаштириш ва акциядорнинг ҳуқуқлари ҳимояланишини таминлаш мақсадида «ЎТЙ» АЖ кузатув кенгашлари таркибига ва ижроия органларига жамиятнинг малакали вакилларини тавсия қилади. Жамият бошқаруви раиси тарафидан жамият манфаатларини жамият устав фондидаги улуши бўйича ифодалаш ҳуқуқига ишончнома беради.

Жамиятнинг ўзида ҳамда жамият акция ёки улушга эга хўжалик жамиятларида корпоратив бошқарув тизими доимо такомиллашиб бормоқда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 9 декабрдаги ВМҚ-775-сонли Қарори ижроси бўйича «ЎТЙ» АЖ да жамият фаолияти самарадорлигининг 26 ва 27- жадвалларда акс эттирилган энг муҳим кўрсаткичлари ишлаб чиқилган.

Ҳар йили хўжалик жамиятларининг йиллик йиғилишларида йиллик бизнес-режаларнинг бажарилиши, хўжалик жамиятларида йиллик йиғилишларнинг ўтказилиши устидан доимий мониторинг юритилади. 1 декабрга қадар кузатув кенгашларининг мажлисларида кўриб чиқиш учун кейинги йилга мўлжалланган бизнес-режа лойиҳаси тақдим этилиб, бизнес-режани бажарилиши бўйича ижроия органи фаолиятига ҳолисона баҳо берилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 22 июлдаги “Вазирликлар, давлат қўмиталари, давлат бошқарувининг бошқа органлари ва хўжалик бирлашмалари раҳбарлари ўринбосарларининг фаолияти самарадорлигини баҳолаш тизимини жорий

этиш тўғрисида”ги ПҚ-5189-сон қарори ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 28 июлдаги “Вазирликлар, давлат қўмиталари, давлат бошқарувининг бошқа органлари ва хўжалик бирлашмалари раҳбарлари ўринбосарларининг фаолияти самарадорлигини ҳамда мақсадли вазифаларга эришишларини баҳолашнинг асосий мезонларини тасдиқлаш тўғрисида”ги 467-сон қарори доирасида жамият бошқарув раиси раислигидаги “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ бошқарув раиси ўринбосарларининг 2021 йил III чорак якуни бўйича фаолияти самарадорлигини ҳамда мақсадли вазифаларга эришишларини баҳолашнинг асосий мезонлари ва кўрсаткичлари муҳокамаси тўғрисида” кенгаш йиғилиши ўтказилди. Йиғилиш кун тартибидаги масалаларидан келиб чиқиб, ПҚ-5189 сонли қарорнинг 8 ва 9-бандларида берилган ҳисоблашлар йўли орқали бошқарув раисис ўринбосарларининг умумий самарадорлик кўрсаткичлари баҳоланди.

Хўжалик жамиятлари кузатув кенгашларининг мажлисларида ҳар чоракда ушбу жамиятларни ички аудит хизматларининг ҳисоботлари тингланади. «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ ҳар чоракда ички аудит хизматига «ЎТЙ» АЖ Жамият кенгашига ҳисоботларни тақдим қилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 29.06.2018 йилдаги ПФ-5468-сонли «Ўзбекистон Республикасининг солиқ сиёсатини такомиллаштириш концепцияси тўғрисида» ги Фармонида мувофиқ «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ да дивиденд сиёсати қисмида 2020 йилга мўлжалланган молиявий таҳлилда қонунчиликка мувофиқ соф фойдадан дивидендларни сўзсиз ҳисоблаш назарда тутилган.

Бугунги кунга келиб Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 1 февралдаги ПҚ-4145-сонли ва 2019 йил 10 июндаги ПҚ-4356-сонли қарорлари доирасида “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ нинг операцион фаолиятини таҳлил қилиш ва такомиллаштириш бўйича Германиянинг “Deutsche Bahn” (DB) миллий темир йўл компаниясининг “DB Engineering & Consulting GmbH” шўъба корхонаси мутахассислари ҳозирги пайда “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ мутахассислари билан ҳамкорликда 2019 йил 28 майда имзоланган шартнома асосида фаолият олиб бормоқда.

Германиянинг “Deutsche Bahn” (Дойче Бан) миллий темир йўл компаниясининг таклифларини инобатга олган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Президенти қарори лойиҳаси тайёрланган ва тегишли вазирликлар билан келишилган ҳолда, Вазирлар Маҳкамасига киритилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 октябрдаги «Давлат иштирокидаги корхоналарни ислоҳ қилишни жадаллаштириш ҳамда давлат активларини хусусийлаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги ПФ-6096 – сонли фармонларида белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида «Ўзбекистон темир йўллари» акциядорлик жамияти раисининг ички буйруғи асосида чора-тадбирлар режаси тасдиқланди.

2021 йилнинг сентябр ойида “Ўзбекистон темир йўллари” АЖнинг ҳозирдаги фаолиятини ўрганиш, яъни молиявий ва иқтисодий соҳада, миқозларнинг кўрсатилаётган хизматлардан мамнунлигини таъминлаш, операцион фаолиятидаги тўсиқларни аниқлаш, тарифларни белгилашда бўйича халқаро тажриба билан таққослаган ҳолда ўрганишни таъминлаш мақсадида Boston Consulting Group (Бостон Консалтинг Групп) билан шартнома имзоланди. Ислоҳот темир йўл хизматлари бозорида ҳаракатланувчи таркибнинг хусусий операторлари пайдо бўлиши орқали рақобатни ривожлантириш, темир йўл инфратузилмасига хусусий сектор субъектларининг киришини таъминлашга қаратилган тадбирларни амалга оширишни назарда тутди. Туризмни ривожлантириш дастурини амалга ошириш учун асосий эътибор йўловчи ташишни, хусусан, юқори тезликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шу нуқтаи назардан, режалаштирилган

ислохотлар доирасида, шунингдек, хусусий бозорнинг ушбу бозорга киришини таъминлаш, юқори тезликда ҳаракатланадиган таркибни сотиб олишга сармоя киритишга қодир бўлган янги иштирокчилар пайдо бўлиши керак.

Ўрганишлар жараёнида қуйидаги йўналишлар белгиланган:

- темир йўл транспорти фаолиятини иқтисодий самарадорлигини ошириш, соҳада рақобатбардош турларини табиий монополиядан ажратган ҳолда, тизимда рақобатни ривожлантириш ва корпоратив бошқарувнинг замонавий усуллари жорий этиш;

- ташишни ташкил этиш ва ҳаракат хавфсизлигига боғлиқ бўлмаган носоҳавий корхоналарни жамият таркибидан чиқариш;

- республика транзит салоҳиятини ошириш мақсадида, халқаро транспорт йўлаклари тизимига интеграциялашувни кенгайтириш;

- темир йўл транспорти хизматларини кўрсатишда рақамлаштириш даражасини ошириш;

- соҳага хусусий сектор вакиллари жалб қилиш учун қулай шароитларни яратиш ва давлат-хусусий шериклик механизмларини жорий этиш;

- темир йўл инфратузилмасини ривожлантириш, техник қайта жиҳозлаш ва ҳаракат таркиби паркинни янгилаш, юкларни ташишдан тушадиган даромадлар ҳисобига йўловчиларни ташишнинг ўзаро субсидиялашдан босқичма-босқич воз кечиш.

Трансформациянинг асосий йўналишларидан бири бўлган носоҳавий объектларни тизимдан чиқариш масаласи бўйича ишлаб чиқилган қарор лойиҳасига асосан жами 13 та носоҳавий корхоналар жамият активларидан чиқарилади.

15.2. Кадрлар сиёсати

Жамиятнинг кадрлар сиёсати бўйича вазифалари қуйидагилардан иборат:

- жамият бўлинмаларининг мутахассисларга бўлган эҳтиёжини таҳлил қилиш, жамият таркибий бўлинмаларида топширилган иш ҳажми ва тасдиқланган штатлар жадвалиги мувофиқ ходимлар сонини тартибга солиш бўйича масалаларни ҳал қилиш, шунингдек, ходимларни қабул қилиш ва кўчириш бўйича сонини таҳлил қилиш;

- поездлар ҳаракатининг, меҳнатнинг хавфсизлигини ва ташилаётган юкларнинг бутлилигини сақлаш мақсадида талаб этилаётган ихтисослик ва малакага мувофиқ жамият бошқарма ва бўлинмаларга мутахассислар танловини амалга ошириш;

- темир йўл транспорти соҳасида таълим ва ўқитишга нисбатан Давлат дастурида назарда тутилган мўлжалланган чораларга мувофиқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш;

- жамият бўлинмаларида юксак малакали ишчи ва мутахассисларнинг илғор тажрибасини сақлаб қолиш ва оммалаштириш, касбнинг турли нозик тафсилотлари, кўникмаларига ўргатиш, жамият турғун аъзоларини сақлаб қолиш ва ёшларга бериш, жамиятнинг узлуксиз иши ва жамият бўлинмаларида кадрларнинг бир маромда алмашилишини таъминлаш мақсадида тор ихтисосликдаги кадрларни тайёрлашда «устоз-шогирд» усуллари қўллаш.

- оммавий касб кадрларини қўнимсизлиги ва алмашиши, меҳнат интизоми ҳолатини ўрганиш ва таҳлил қилиш. Давлат бандлик сиёсатини олиб боришга кўмаклашиш.

- жамиятда кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш йўли билан кадрлар потенциалини сифатли шакллантириш ва ишлатишга йўналтирилган кадрларни бошқариш ва улар билан таъминлашнинг самарали тизимини яратиш.

- аппаратни, йўл тасарруфидаги таркибий бўлинма, корхона ва муассасаларни ташаббускор, юксак малакали мутахассислар билан бутлаш.

- Ўзбекистон Республикаси Президенти девони номенклатураси ва Жамият кенгашидаги раҳбар лавозимларни ўрнини тўлдириш учун амалий резервларни ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш.

“Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик жамиятининг кадрлар салоҳиятини янада мустаҳкамлаш мақсадида, хорижнинг етакчи олий таълим муассасаларида кадрлар тайёрлаш борасида бошқарма томонидан тегишли ишлар амалга ошириб келинмоқда.

2005 йилдан шу кунга қадар Россия Федерация ва бошқа хорижий олий таълим муассасалари билан ҳамкорлик Тошкент темир йўл муҳандислари институти орқали амалга ошириб келинди. Ўтган давр давомида Петербург давлат темир йўл университети, Москва пўлат ва қотишмалар институти, Узоқ Шарқ федерал университетларининг бакалаврият, муҳандислик, магистратура ва аспирантура дастурлари бўйича темир йўл йўналиши бўйича жами 41 нафар бакалавр, 105 нафар муҳандис, 36 нафар магистр таҳсил олиб қайтдилар, 45 нафар аспирант номзодлик диссертацияларини ҳимоя қилиб институт профессор-ўқитувчилари ва Жамият корхоналари ходимлари сафига қўшилдилар.

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ томонидан 2020-2021 ўқув йили учун хориж олий таълим муассасаларида ёшларимизни ўқитишга оид ишлар амалга оширилди, натижада ўрнатилган тартибда танловдан ўтган ёшларимиз хориж олий таълим муассасалари қабул комиссияларининг тегишли қарорларига мувофиқ, ўқишга тавсия этилдилар.

Хусусан, Петербург давлат темир йўл университетига 9 нафар, шу жумладан 5 нафар (магистратура) ва 4 нафар (аспирантура), Россия транспорт университетига 15 нафар, шу жумладан 6 нафар (специалитет), 8 нафар (магистратура) ва 1 нафар (аспирантура), Москва архитектура институти 7 нафар (бакалаврият), Н.Э.Бауман номидаги Москва давлат техника университетига 23 нафар, шу жумладан 20 нафар (бакалаврият) ва 3 нафар (магистратура), Москва физика-техника институтига 1 нафар ((магистратура) МДТУ битирувчиси) ўқишга қабул қилиндилар.

Шунингдек, ҳозирда “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ бошқаруви мажлисларида (2016 йил 28 июлдаги йиғилишининг 72-сонли баённомаси, 2017 йил 14 августдаги йиғилишининг 95-сонли баённомаси, 2018 йил 9 августдаги йиғилишининг 94-сонли баённомаси, 2019 йил 16 августдаги йиғилишининг 160-сонли баённомаси, 30 августдаги йиғилишининг 169-сонли баённомаси, 17 сентябрдаги йиғилишининг 181- ҳамда 183-сонли баённомалари) қабул қилинган қарорларга мувофиқ, 329 нафар ёшларимиз Россия Федерацияси, Беларус Республикаси ҳамда Япония олий таълим муассасаларида таҳсил олмоқдалар.

Темир йўл транспорти соҳасида кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш (олий ўқув юртларида таълим бериш тизими, ўқитувчиларнинг малакасини ошириш, чет эл тажрибасини ўрганиш, амалий машғулотлар ўтказиш, таълим бериш тизимини такомиллаштириш):

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 6 ноябрдаги “Ўзбекистоннинг янги тараққиёт даврида таълим-тарбия ва илм-фан соҳаларини ривожлантириш чоратadbирлари тўғрисида”ги ПФ-6108-сон фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 августдаги “Ўзбекистон Республикасида узлуксиз бошланғич, ўрта ва ўрта махсус профессионал таълим тизимини тартибга солувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тасдиқлаш тўғрисида”ги 466-сон қарорининг ижроси доирасида, 2021-2022 ўқув йилидан бошлаб амалиётган йўналтирилган таълим дастурларини жорий этиш

мақсадида Жамиятнинг 2021 йил 01 январдаги 01/774-21-сон хатига асосан дуал таълим тизими тадбиқ этилаётган тасарруфимиздаги профессионал таълим муассасаларидаги мавжуд касблар ҳамда тингловчилар рўйхати шакллантирилди.

Жамиятимиз тасарруфидаги профессионал таълим муассасаларида меҳнат бозорида соҳамизда талаб юқори бўлган касб-ҳунарларга ўргатиш, уларда тадбиркорлик кўникмалари ва меҳнатсеварлик фазилатларини шакллантириш ҳамда ташаббусларини рўёбга чиқариш, яхлит ва узлуксиз тизим яратишга қаратилган 22 та касб бўйича ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Дуал таълим тизимини жорий этиш таклифи киритилиб, 2021/2022 ўқув йили учун таълимнинг кундузги шакли бўйича 1175 нафар (шундан 278 нафари давлат гранти), таълимнинг сиртқи шакли бўйича 875 нафар ҳамда дуал таълим тизими бўйича 1100 нафар ёшларни ўқитиш ва қайта тайёрлаш билан қамраб олиш бўйича таклифларимиз Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш бўйича давлат комиссиясининг тегишли баёни билан қабул параметрлари тасдиқланди.

Жамиятнинг 2020 йил 17 апрелдаги “Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 6 сентябрдаги ПФ-5812-сонли фармони ижросини жадаллаштириш тўғрисида”ги 289-Н-сонли буйруғи билан ўрта ва ўрта махсус профессионал таълим тизими учун меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқиш бўйича Мувофиқлаштирувчи ҳамда Ишчи гуруҳ таркиби тасдиқланди.

Алоқадор бошқарма ва корхоналар билан биргаликда темир йўл транспорти соҳаси бўйича тегишли профессионал стандартлар ишлаб чиқиладиган касблар ва лавозимлар рўйхати шакллантирилди.

Жамият томонидан темир йўл тизими учун таълимнинг халқаро стандарт таснифлагичи даражалари билан уйғунлашган тармоқ квалификация рамкаси, 28 (йигирма саккиз) номдаги касб ва мутахассисликлар бўйича профессионал стандартлар ишлаб чиқилиб, жамиятнинг 2020 йил 20 майдаги 01/1873-20-сонли хатига биноан келишиш ҳамда рўйхатдан ўтказиш учун Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига тақдим этилди ва ўрнатилган тартибда рўйхатдан ўтказилди.

Мутахассислик ва касбларнинг поездлар ҳаракат хавфсизлиги билан боғлиқлигини инобатга олган ҳолда халқаро тажрибалар ўрганилиб, ўқитиш давомийлиги белгиланди.

Тошкент давлат транспорт университетининг тегишли кафедралари, тасарруфдаги Тошкент ҳамда Самарқанд темир йўл транспорти касб-ҳунар коллежи педагог жамоаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Педагогик инновациялар, касб-ҳунар таълими бошқарув ҳамда педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти билан ҳамкорликда 25 номдаги касб ва мутахассисликлар бўйича малака талаблари, намунавий ўқув режалар ишлаб чиқилди.

Ҳозирда мазкур малака талаблари ва намунавий ўқув режаларга асосан 10 та умумтаълим, 9 та умумкасбий, 94 та махсус фанлар, 86 та ўқув, 82 та технологик, 41 та квалификацион амалиётлар бўйича жами 322 та ўқув дастурларини ишлаб чиқиш жараёни давом этмоқда.

Таълим муассасалари кесимида Халқаро таснифлагичнинг камида 3- ёки 4- даражасига мос таълим дастурларини тамомлаган ёшлар ҳисобидан ўқувчилар қабулига оид таклифлар шакллантирилди, жумладан кундузги таълим шаклига:

Тошкент темир йўл техникуми	– 600 нафар шундан, 92 нафари бюджет;
Самарқанд темир йўл техникуми	– 600 нафар шундан 94 нафари бюджет;
Қўқон темир йўл транспорти коллежи	– 325 нафар шундан, 75 нафари бюджет.

12-жадвал. Меҳнат унумдорлиги кўрсаткичлари

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	2021 й.	2022 йилга прогноз
Келтирилган иш*	млрд. тн – км	30,65	31,09
Ташиш жараёнидаги ишчилар сони	киши	40 685	41 000
Меҳнат унумдорлиги	минг тн-км / киши сонига	753,0	758,3

* - келтирилган иш – юк айланмаси ва икки каррали йўловчи айланмасининг йиғиндисига тенг шартли иш ҳажми.

13-жадвал. Ўртача ойлик иш ҳақини ҳисоблаш учун олинadиган жамият ходимлари сони

Жамият тарафидан бошқарув ходимлари сонини мақбуллаштириш бўйича тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бирлик номи	2021 йил кутилаётган	2022 йилга прогнози
	94	
	7 450	
	2 970	
	3 040	
	9 800	
	4 080	
	5 600	
	1 860	
	1 306	
	14 008	
	50 208	
	7 400	
	12 800	
	4 450	
	3 500	
	1 276	
	3 500	
Жами	83 134	80 175

540 та янги иш жойлари, жумладан, модернизация ва реконструкция бўйича 135 та иш жойи ва бошқа йўналишлар бўйича 405 та иш жойи ташкил қилинган

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 24 февралдаги ПҚ-4611-сонли «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ги Қарорида белгиланган вазифаларнинг бажарилишини таъминлаш бўйича қуйидаги ишлар амалга оширилмоқда:

«Ўзбекистон темир йўллари» АЖ бошқаруви раиси в.б. нинг 2020 йил 29 майдаги «Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларига ўтиш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ги 382/1-Н сонли бўйруғи қабул қилинди ва ушбу бўйруққа асосан МҲХСга босқичма-босқич ўтиш бўйича «ЙЎЛ ХАРИТАСИ» тасдиқланди;

Илғор халқаро тажрибаларни ҳисобга олган ҳолда, 2021 йилда молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартларини ва мазкур соҳада кадрлар тайёрлашнинг замонавий усулларини босқичма-босқич жорий этиш амалга оширилади.

«Ўзбекистон темир йўллари» АЖ молия-бухгалтерия соҳасидаги ходимларини «МҲХС бўйича молиявий ҳисобот» фанини муваффақиятли топширганлиги тўғрисида ҳужжатга ёхуд «Сертификатланган халқаро профессионал бухгалтер (CIPA)», «Сертификатланган дипломли бухгалтер (ACCA)», «Сертификатланган жамоатчи бухгалтер (CPA)» ва «Халқаро молиявий ҳисобот бўйича диплом (DiplFR)» ларидан бирини олиш учун сертификатланган дипломли бухгалтерлар халқаро ассоциацияси (Association of Chartered Certified Accountants — ACCA) томонидан аккредитациядан ўтган ташкилотларда 2021 йилда корпоратив ўқув курслари амалга оширилади.

15.3. Ижтимоий соҳа

Темир йўл транспортининг барқарор иши ва уни ходимларининг фаровонлиги кўп жиҳатдан бир-бирига боғлиқ ва шу тўғрисида компания ходимларни турмуш даражаси ва ижтимоий ҳимояланганлигини ошириш мақсадида доимий равишда ходимларни сифатли тиббий хизматлар билан таминлаш бўйича чоралар кўрмоқда.

Жамият ходимлари бепул тиббий хизмат билан таминланган. Жамият тузилмасида жамият маблағлари ҳисобига таминланадиган 3 та коллеж ва 16 та тиббий муассаса, санаторий-профилакторий, 9 та санитария –эпидемиология марказлари мавжуд.

Ижтимоий соҳани ривожлантиришга жамият 2021 йилда 277 млрд сўм йўналтирди, 2022 йилда 325 млрд сўм, яъни 2021 йилнинг ҳисоботида нисбатан 117 фоиз йўналтирилади, жумладан, соғлиқни сақлаш объектларига 264 млрд сўм, ўқув юртларига 61 млрд сўм йўналтирилади.

Соғлиқни сақлаш тизими жамият ходимларига малакали тиббий ёрдам ва профилактикани таминлашга мўлжалланган.

15.4. Харидлар сиёсати

“Ўзбекистон темир йўллари” АЖ 2020 йилда коронавирус глобал пандемияси кооперация алоқаларининг бузилиши, маҳсулотга талабнинг ва сотув бозорларининг қисқариши оқибатида иқтисодийнинг қатор тармоқ ва соҳаларидаги корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаоллигига чекловчи таъсирлар вужудга келди. Ушбу таъсирларни бартараф этиш ҳамда уларни қўллаб-қувватлаш мақсадида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмлари ва номенклатурасини кенгайтириш, тармоқлараро кооперацияни чуқурлаштириш ва қўшилган қиймат занжирини ривожлантиришда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 21 август 2020 йилдаги ПҚ-4812-сонли “Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Қарорига асосан жамият жорий эҳтиёжлари учун товарлар (ишлар, хизматлар) сотиб олиш учун харидлар жараёнини ўтказиш тартиби тўғрисидаги низоми тасдиқланди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони “Рақобат муҳитини янада ривожлантириш ва иқтисодийдаги давлат иштирокини қисқартириш

бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида” ги фармонига асосан қуйидаги тартиблар ўрантилди:

а) тармоқ ва соҳаларда ваколатли этиб белгиланган давлат бошқаруви органларининг асосий вазибаларидан бири рақобат муҳитини яхшилаш ва уни ривожлантириш ҳисобланади ҳамда мазкур вазибаларни амалга ошириш раҳбар ва унинг биринчи ўринбосари зиммаларига юклатилади;

б) давлат иштирокидаги хўжалик юритувчи субъектларнинг, шунингдек уларнинг аффилиланган шахсларининг ва хўжалик фаолиятини амалга ошириш ваколатлари берилган давлат муассасаларининг (мудофаа қобиляти ва миллий хавфсизлик мақсадларида бундан мустасно) таъсис этилишига (ташкил этишга ташаббус кўрсатишга) қуйидаги ҳолатларда йўл қўйилмайди:

битта товар бозорида бешта ва ундан ортиқ хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолият юритиб келаётган соҳаларда;

давлат органлари томонидан ўзларига лицензиялаш, рўйхатга олиш, аккредитациядан ўтказиш ва рухсат бериш ваколати берилган соҳаларда;

в) ягона етказиб берувчи бўлган ёки бундай ҳуқуқ берилган ёхуд устун (монопол) мавқега эга давлат иштирокидаги хўжалик юритувчи субъектларига фаолияти муассисининг товарлари (ресурслари) ёки тармоқ инфратузилмасидан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ҳамда хусусий тадбиркорлик субъектлари билан рақобатлашадиган фаолият билан шуғулланадиган ўзларининг аффилиланган шахсларини ташкил этиш тақиқланади, ушбу аффилиланган шахслар рақобатчилари билан тенг шартлар асосида фаолият юритиш шароити таъминланган ҳолда бўлиб юбориш натижасида ташкил этиш бундан мустасно;

г) давлат иштирокидаги хўжалик юритувчи субъектларни, шунингдек уларнинг аффилиланган шахсларини ва хўжалик фаолиятини амалга ошириш ваколати берилган давлат муассасаларини ташкил этиш (қайта ташкил этиш), мудофаа қобиляти ва миллий хавфсизлик мақсадларида ташкил этиш бундан мустасно, монополияга қарши органнинг дастлабки розилиги олингандан сўнг амалга оширилади;

д) давлат буюртмачиси, стратегик аҳамиятга эга бўлган хўжалик жамияти ва корхонаси билан манфаатлар тўқнашувига эга бўлган хўжалик юритувчи субъект давлат харидларини ёки энг яхши таклифларни танлаб олишнинг ёхуд тўғридан-тўғри музокаралар иштирокчиси бўлиши мумкин эмас, бундан давлат томонидан ҳимоя қилиниши лозим бўлган шахсларнинг хавфсизлигини таъминлаш, Ўзбекистон Республикасида мудофаа қобилятини, хавфсизликни таъминлаш ва ички тартибни сақлаш учун амалга ошириладиган давлат харидлари, шунингдек давлат сирлари билан боғлиқ бўлган давлат харидлари мустасно;

е) давлат буюртмачиси, стратегик аҳамиятга эга бўлган хўжалик жамияти ва корхонаси тендер ва танлов савдолари ҳамда энг яхши таклифларни танлаб олиш тартиб-таомиллари, тўғридан-тўғри музокаралар ўтказилишидан аввал у билан аффилиланган шахслар ҳақидаги маълумотларни давлат харидлари махсус ахборот порталида жойлаштирилади.

16. ИНВЕСТИЦИЯ ДАСТУРИ

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖнинг 2022 йилда Инвестиция дастурига мувофиқ амалга оширилиши режалаштирилган лойиҳалар қуйидаги тамойиллар ва сиёсатларга асосан ишлаб чиқилган:

Капитал қўйилмаларнинг умумий миқдори "УТЙ" АЖ молиялаштириш манбалари ва молиявий ресурслари мавжудлигини ҳисобга олади.

Инвестициялар "Ўзбекистон темир йўллари" АЖнинг узлуксиз ишлашини таъминлаш, фаолиятини такомиллаштириш ва рентабеллигини ошириш мақсадида амалга оширилади.

Режалаштирилган инвестициялар техник, молиявий ва иқтисодий асосланган бўлиши керак, шунда ҳар бир лойиҳа молиявий ва иқтисодий даромадга эга бўлади.

2022 йилда капитал ҳаражатлар - 479,30 млн. АҚШ долларини ташкил этади.

Катта миқдордаги маблағни Мароканд-Навоий, Бухоро-Урганч-Хива темир йўл линияларини электрлаштириш, "Ангрен – Поп – Қўқон – Андижон" участкасида сигнализация ва алоқа тизимларини такомиллаштириш, Электрлаштирилган юқори тезликдаги Навои-Бухоро темир йўл линиясининг иккинчи йўлини қурилиши, Шовот-Қораўзак темир йўлининг қурилишига сарфлаш режалаштирилган.

14 жадвал. 2022 йил учун лойиҳаларга бўлинган инвестициялар

Лойиҳа	Инвестиция миқдори (Экв. млн. АҚШ доллари)	Умумий қийматдан фоиз, %
Янги қурилиш	171,0	31,8
Модернизациялаш ва реконструкциялаш	171,0	13,4
Бошқа йўналишлар	137,3	54,8
Жами	479,30	100

2021 йилга мўлжалланган инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш, биринчи навбатда, жамиятнинг ўз маблағлари ҳисобига амалга оширилади 16-жадвалда унинг инвестиция лойиҳаларини молиялаштириш манбалари келтириб ўтилган.

15 жадвал. Инвестициялар манбаси

Молиялаштириш манбаси	Инвестиция миқдори (Экв. млн. АҚШ доллари)	Умумий қийматдан фоиз, %
Жамият маблағлари	299,3	62,4
ЎзТТЖ кредитлари	45,0	9,4
Ўзбекистон Республикаси кафолати остидаги хорижий кредитлар	116,0	24,2
Тижорат банк кредитлари	19,0	4,0
давлат бюджети маблағлари		
Жами	479,3	100

2022 йилга мўлжалланган устувор инвестиция лойиҳалари:

- “Мароканд-Навоий темир йўл линиясини ва Бухоро-Урганч-Хива темир йўл линиясини электрлаштириш, сайёхлик салохиятини оширишга, энергия ресурслари харажатларини камайтиришга, техник жиҳозларни таъмирлашга, техник хизмат кўрсатишга, ўтказувчанликни оширишга, атроф-муҳитга салбий таъсирини камайтиришга имкон беради.

- “Шовот-Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобил йўли қўшма кўпригини қуриш” лойиҳаси темир йўл ва автомобиль йўллари орқали йўловчилар ва юк ташиш самарадорлигини оширади, Нукус ва Урганч шаҳарлари ўртасида энг яқин ва қулай автомобиль ва темир йўл қатновини ташкил этади, шунингдек Хоразм вилояти ва Қорақалпоқистон Республикасини иқтисодий ва ижтимоий ривожлантириш учун қулай шароит яратишга замин бўлади.

- “Тошкент ер усти халқа метро линиясини қуриш”, уни амалга ошириш Тошкент шахрининг йўл-транспорт инфратузилмасини ривожлантиришга, автотранспорт воситаларида йўловчилар оқимини камайтиришга бу эса экологик вазиятни яхшилашга имкон беради.

- темир йўллارни тиклаш, поездлар харакати хавфсизлигини таъминлайди, эксплуатация харажатларини камайтиради ва кўрсатилаётган хизматларнинг сифатини оширади.

- компаниянинг харакатланувчи таркибини қуриш, сотиб олиш, модернизация қилиш ва тиклаш, харакатланувчи таркибни янгилаш, такомиллаштириш, эксплуатация харажатларини камайтириш, поездлар харакати хавфсизлигини таъминлаш ва кўрсатилаётган хизматлар сифатини оширишга хисса қўшади.

Харакат таркибини янгилаш лойиҳалари бўйича 2022 йилда 35 та локомотив секциялари, 1010 та юк вагонлари қайта тиклаш ва модернизация қилиш, 1100 та юк ва 30 та йўловчи вагонларини қуриш, ундан ташқари 250 км темир йўллар реабилитация қилиш белгиланган.

- 2022 йилда қуйидаги лойиҳалар фойдаланишга топшириш кўзда тутилган:

1. Мароканд-Навои темир йўл участкасини электрлаштириш.
2. Тошкент шаҳрида кўп тармоқли клиника қурилиши;

17. ПУДРАТЧИЛИК ФАОЛИЯТИ

Компаниянинг пудратчилик фаолияти Бош пудратчи билан тузилган шартномалар бўйича қурилиш-монтаж ишларини бажаришдан иборат. Компаниядан Буюртмачи сифатида Капитал қурилиш Дирекцияси иштирок этади, у умумқурилиш (асосий) ишларни бажарувчи пудратчилар билан шартномаларни тузади. Ихтисослашган (бурғулаш-портлатиш ва бошқалар) иштурларини бажариш учун бош пудратчи тегишли субпудратчиларни жалб қилади.

2017 йил 19 майдаги ПҚ-2979 - сон қарорга мувофиқ “Тошкент шаҳрида ер усти халқа метрополитени линиясини қуриш” ишлари амалга оширилмоқда. Бугунги кунга қадар лойиҳанинг I босқичи (Дўстлик 2 - Қўйлиқ) тўлиқ якунланиб ишга туширилди, I босқичида жами 341 та кўндаланг устун, 2073 та балкалар тўлиқ ўрнатилди, узунлиги 11,5 км темир йўл излари, 33,4 км юқори кучланишли электр тармоқлари ётқизилди. Ушбу участкада 7 та бекат ва 5 та ним тортиш станциялари қуриб битказилди, шунингдек йўловчилар платформаларга чиқиши учун эскалаторлар, имконияти чекланган йўловчилар

учун алоҳида лифтлар, бекат биноларига киришда пластик карточка, QR код орқали ишловчи замонавий турникетлар ўрнатилди. Бугунги кунда лойиҳанинг II босқич қисмида – 14,0 км “Қўйлиқ – Қипчоқ – Янги хаёт” участкасида қурилиш ишлари жадаллик билан амалга оширилмоқда.

Жумладан, 2418та темир- бетон балкадан 782 таси(30%), 405та темир - бетон кўндаланг устундан 179 таси (42%), 405 та темир - бетон кўндалангригелдан 164 таси (37%), 405 та I ярусли темир-бетон фундаментдан 190 таси (46%), 405 та II ярусли темир-бетон фундаментдан 187 таси (45%) ҳамда 405та хандак (котлаван)дан 193 таси (47%) бажарилди.

II босқичда қисмида 9та бекатни қуриш ишлари олиб бориш режалаштирилган.

Жумладан, 9 сонли бекатда пардоздаш ва том ишлари сувоқ ҳамда бетон ишлари, 10 сонли бекатда пардозлаш ва том ишлари сувоқ ҳамда бетон ишлари ва 12сонли бекатда фундамент бетон ишлари олиб боришмоқда.

Қурилиш ишларига 150 дан ортиқ техника, машина ва механизмлар ҳамда 3500 нафарга яқин малакали муҳандис ва ишчи ходим жалб қилинган. Лойиҳа билан ҳар куни 150,0 минг нафардан ортиқ йўловчиларни ташиш назарда тутилмоқда, бунинг учун икки йўлли темир йўлда қарама-қарши йўналишларда ўртача 10 минутлик ҳаракат оралиғи билан енгиллаштирилган турдаги 10 тагача электрпоездлари қатнайди. Ҳаракат таркибини тўлиқ сифими амалга оширилган чоғда ҳаракат режими кунига 500,0 минг нафаргача йўловчиларни ташишга имкон беради.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 12-13 декабрь кунлари Хоразм вилоятига ташрифи давомида ва вилоят фаоллари иштирокида ўтказилган йиғилишнинг 2020 йил 22 декабрдаги 02-3631-сонли баёнида қайд этилган топшириққа мувофиқ, Хоразм вилоятини Қорақалпоғистон Республикаси билан боғловчи, Амударё устидан ўтувчи таянч оралиқлари 66 метр бўлган 4000 тн металл қисмлардан ва 7 та таянчдан иборат узунлиги 413 м. темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўпригини ҳамда Қораўзак туманидан Амударё ва Гурлан туманлари орқали Шовот туманигача 80,2 км темир йўл қурилишини 2021 – 2024 йилларда амалга ошириш мақсадида, 2021йил 3 апрелда “Шовот-Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўпригини қуриш” инвестиция лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисидаги 175-сонли қарори қабул қилинди.

Лойиҳа узунлиги - 80,2 км.

Амалга ошириш муддати: 2021-2024 йиллар.

Лойиҳада дастлабки кўзда тутилган ишлар:

Умумий узунлиги 80,2 км бўлган темир йўл линиясини қуриш;

қўриқланадиган темир йўл кесишмаларини қуриш – 3та;

қўриқланмайдиган темир йўл кесишмаларини қуриш – 17 та;

Автойўл ўтказгичларини қуриш – 4 та;

кўприклар қуриш -9 та;

50 кишига мўлжалланган темир йўл вокзали -2 та;

25 кишига мўлжалланган темир йўл вокзали -1 та;

темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўприги – 1та;

ва бошқа темир йўлга техник хизмат кўрсатиш бино ва иншоотларини қуриш лойиҳада кўзда тутилган.

“Шовот – Қораўзак” янги темир йўл линиясида жами 4125,18 минг м³ тупроқ кўтарма ишларидан 3573,65 минг м³ (87%) бажарилди.

“Шават-Гурлен-Бештом” перегонида жами 34,4 км.да 10 кВ электр линияларини ва “Койбакли-Кипчак” перегонида жами 9,2 км.да 6 кВ электр линияларини кўчириш ишлариякунланди.

Умумий 80,2 км темир йўл излари ётқизиш ишларидан 16,7 км (21%) ётқизилди.

Сунъий сув ўтказгич иншоотлари конструкциялари ишлаб чиқарилиб, умумий 233 та сунъий сув ўтказгич иншоотларидан 148 тасида (63,5%) қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Жами 3 та йўл ўтказгич (путепровод)дан 2 тасида ва 1 та тоннел типидagi ўтказгич (ПТТ)да қурилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда.

Жами 9 та темир бетон кўприкларидан 1 таси бажарилди, 4 тасида қурилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда.

Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўприги қурилишида №1, №2 ва №7 опораларда пойдевор қуриш ишлари тугатилиб, устун кўтариш ишлари давом этмоқда.

№3 ва №4 опораларда пойдевор қуриш ишлари олиб борилмоқда.

Бундан ташқари, ПК697 да (ПТТ) тоннел типидagi ўтказгичда катлован қазилиб қум шағал аралашмаси (ШПС) ётқизилди ва пойдеворга тайёргарлик кўриш учун бетон ишлари бажарилди.

Гурлан бекати биноси подвал қисми деворлари ғиштлари терилиб, ички девор сувоқ ишлари амалга оширилди. Ҳамда подвалнинг устки қисмига 29 дона плиталар ўрнатилиб, ригеллар учун бетон олиш ишлари бажарилмоқда.

Манғит бекати биноси учун подвал қисми блоклари тўлиқ ўрнатилиб ички томон девор қисмида сувоқ ишлари бажарилмоқда, ҳозирги кунда устки қисмида 24 дона плиталар ўрнатилди.

Кипчоқ бекатида катлован қазиш ишлари бажарилмоқда.

Қурилиш майдонида жами 500 дан ортиқ та техника ва 2250 та муҳандис-қурувчилар жалб қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 9 январдаги «Ўзбекистон Республикасининг 2020-2022 йилларга мўлжалланган Инвестиция дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-4563 сонли қарорига мувофиқ, “Навоий-Бухоро участкасида электрлаштирилган иккинчи юқори тезликдаги темир йўл қурилиши” лойиҳаси амалга оширилмоқда.

Мазкур қурилишга тайинланган:

бўюртмачи этиб – “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ, капитал қурилиш дирекцияси;

бош лойиҳачи ташкилот – “Боштранслыйиҳа” АЖ;

бош пудратчи – “Ўзбекистон темир йўллари” АЖнинг корхона ва ташкилотлари;

молиялаштириш манбаи - “Ўзбекистон темир йўллари” АЖ нинг ўз маблағлари.

Лойиҳанинг мақсади: Республика темир йўл тармоғини янада ривожлантириш, йўловчи ташиш самарадорлигини янада ошириш, Навоий-Бухоро участкасида электрлаштирилган юқори тезюрар темир йўл линиясининг иккинчи йўлини қуриш орқали темир йўл транспортида замонавий технологияларни жорий этиш.

Ишлаб чиқилган ТИХ (ТЭР) лойиҳаси 2021 йил 28 апрелдаги НОКС-1286 сонли Ариза билан Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги ҳузуридаги лойиҳалар ва импорт контрактларни комплекс экспертиза қилиш марказига кўриб чиқиш учун киритилди ва 2021 йил 28 июндаги 02/19/2/2021-8 сонли хулоса олинди.

Ишлаб чиқилган ТИХ (ТЭР) лойиҳаси ўрнатилган тартибда тегишли вазирликлар билан келишилди ва Вазирлар маҳкамасига тасдиқлаш учун киритилди (2021 йил 6 сентябрдаги 01/3035-21 сонли хат).

Капитал қурилиш дирекцияси томонидан қурилиш ишларини ташкиллаштириш учун дастлабки лойиҳа ҳужжатлари пудрат ташкилотларига тақдим этилди ва “Бинокор-Малик” оралиғида 56.6 км масофа разбивка қилинди.

Бугунги кунга қадар “Навоий-Бухоро” темир йўл участкасида жами 2 206.2 минг м³ тупроқ кўтарма ишлари якунланди, жумладан:

Навоий-Бинокор оралиғида жами 216 минг м³ тупроқ кўтармадан “Бухоро” ЙХУ 131 минг м³ барилди. “ЎзТЙҚМ” УК томонидан 85 минг м³ тупроқ кўтармаси бажарилган

- Бинокор-Малик оралиғида “Бухоро” ЙХУ 296,5 минг м³ ҳамда ММЙС томонидан 369,7 минг м³ тупроқ кўтарма ишлари якунланди.

- Малик – Рзд. 38-Кизилтепа” оралиғида ГИҚД 246,1 минг м³, ҳамда “ЎзТЙҚМ” УК томонидан 339,2 минг м³ тупроқ кўтарма ишлари якунланди.

ст. Қизилтепа - Рзд39 оралиғида ГИҚД томонидан 150 минг м³ тупроқ кўтармадан бажарилган.

- Рзд. 39- Қуймазор-Рзд40” оралиғида ГИҚД томонидан 336,6 минг м³ тупроқ кўтарма ишлари амалга оширилган.

- “Қуймазор – Рзд. 40 – Рзд. 42” оралиғида “КҚБ” УК томонидан 219,72 минг м³ тупроқ кўтарма ишлари амалга оширилган;

Бугунги кунга қадар “Навоий-Бухоро” темир йўл участкасида жами 49 та сунъий иншоот қурилиш ишлари тугалланди.

Бугунги кунда:

- Рзд-38 - Қизилтепа” перегонида 4.25 км темир йўл излари ётқизилди.
- Куюмозор-Рзд-40” перегонида 2км темир йўл излари ётқизилди.
- Разъезд 38, 39, 40 ларда 2 тадан стрелка утказгич ва 1.2 кмдан йўл излари ётқизилди.
- Бир дона темир йўл ўтказгич ва 12 темир бетон кўприклардан 6 та донаси қуриб битказилди.
- темир йўл атрофини бир томонлама сим тўсиқлар билан ўраш ишларидан умумий 84 км дан 36,1 км бўлди
- Лойиҳа муддати – 2021-2023 йиллар.

Узунлиги – 92,1 км.

Лойиҳанинг дастлабки қиймати – 157,4 млн. доллар.

- Разъездлар сони – 3 та;
- Темир йўл ўтказгичларини қуриш(ПТТ) - 1 та;
- Темир-бетон кўприклари - 12 та;
- Сунъий иншоот қурилиши - 49 та
- Техник хизмат кўрсатиш биносини қуриш (пост ЭЦ) 3 та.

2022 йил мобайнида «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ да қуйидаги инфратузилма объектларини қурилишини давом эттириш режалаштирилмоқда:

- Мароқанд-Навоий темир йўл линиясини электрлаштириш – 20,18 млн АҚШ доллари
- Навоий-Бухоро участкасида электрлаштирилган иккинчи юқори тезликдаги темир йўл қурилиши – 80,0 млн АҚШ доллари;
- Бухоро-Урганч-Хива темир йўлини электрлаштириш – 98,96 млн АҚШ доллари
- Шовот-Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўпригини қуриш - 66,96 млн АҚШ доллари
- Темир йўлларни тиклаш– 48,08 млн АҚШ доллари;
- Тошкент шаҳрида ер усти ҳалқа метрополитени линиясини қуриш” 2 босқич – 17,96 млн АҚШ доллари

18. МОЛИЯВИЙ ТАҲЛИЛ

16 жадвал. Молиявий кўрсаткичлар

Т/р	Кўрсаткичлар	йиллик		
		2021й. (млрд.сўм)	Режа 2022й (млрд.сўм)	%
I.	ДАРОМАДЛАР, шу жумладан	10 542,72	11 411,28	108,2
	<i>Соф тушум, шу жумладан</i>	9 422,61	10 550,82	112,0
	<i>Юкларни ташиш</i>	7 393,62	8 361,45	113,1
	<i>Йўловчиларни ташиш</i>	325,71	349,83	107,4
	<i>Бошқа даромад</i>	1 703,29	1 839,53	108,0
	<i>асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари</i>	420,11	360,47	85,8
	<i>молиявий фаолиятнинг даромадлари</i>	700,00	500,00	71,4
II.	ХАРАЖАТЛАР	10 531,37	11 280,94	107,1
1	Махсулот таннари	7 565,70	8 499,52	112,3
	<i>Юкларни ташиш</i>	4 490,54	5 137,92	114,4
	<i>Йўловчиларни ташиш</i>	1 118,90	1 277,91	114,2
2	Давр харажатлари	1 281,21	1 393,42	108,8
	<i>сотиш харажатлари</i>	22,48	24,92	110,8
	<i>маъмурий харажатлар</i>	287,96	334,66	116,2
	<i>бошқа операцион харажатлар</i>	970,76	1 033,84	106,5
3	Молиявий фаолият бўйича харажатлар	1 684,47	1 388,00	82,4
III.	СОЛИҚЛАР (даромад солиғи)	1,70	19,55	1 148,6
IV.	МОЛИЯВИЙ НАТИЖА (соф фойда /зарар)	9,65	110,80	1 148,6

Ҳисоботлар фақат жамиятнинг асосий фаолиятини акс эттиради ва бухгалтерлик ҳисобининг миллий стандартларига мувофиқ тузилган.

2022 йилда иш ҳажмларини бажаришни ҳисобга олган ҳолда даромадларнинг 869,0 млрд сўмга ўсиши, жумладан, соф тушум 1 128, 0 млрд сўмга ўсиши назарда тутилган.

2022 йил жамият иш ҳажмининг (2021 йилга нисбатан юк айланмаси 101,2% га, йўловчи айланмаси 104,2% га) ортиши ҳисобига юк ташиш харажатларининг 14,4% га, йўловчи ташиш харажатларининг 14,2% га ўсиши ва жамият жами харажатларининг 7,1% га ўсиши кузатилади.

Давр харажатлари прогнозида 8,8% лик ўсиш ҳисобга олинган. Бу эса ўз навбатида сотиш харажатларини – 10,8%, маъмурий харажатлар – 16,2% ва бошқа операцион харажатларнинг – 6,5% га ўсишига олиб келади.

**"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш
бўйича чора-тадбирлар
2021 йил учун**

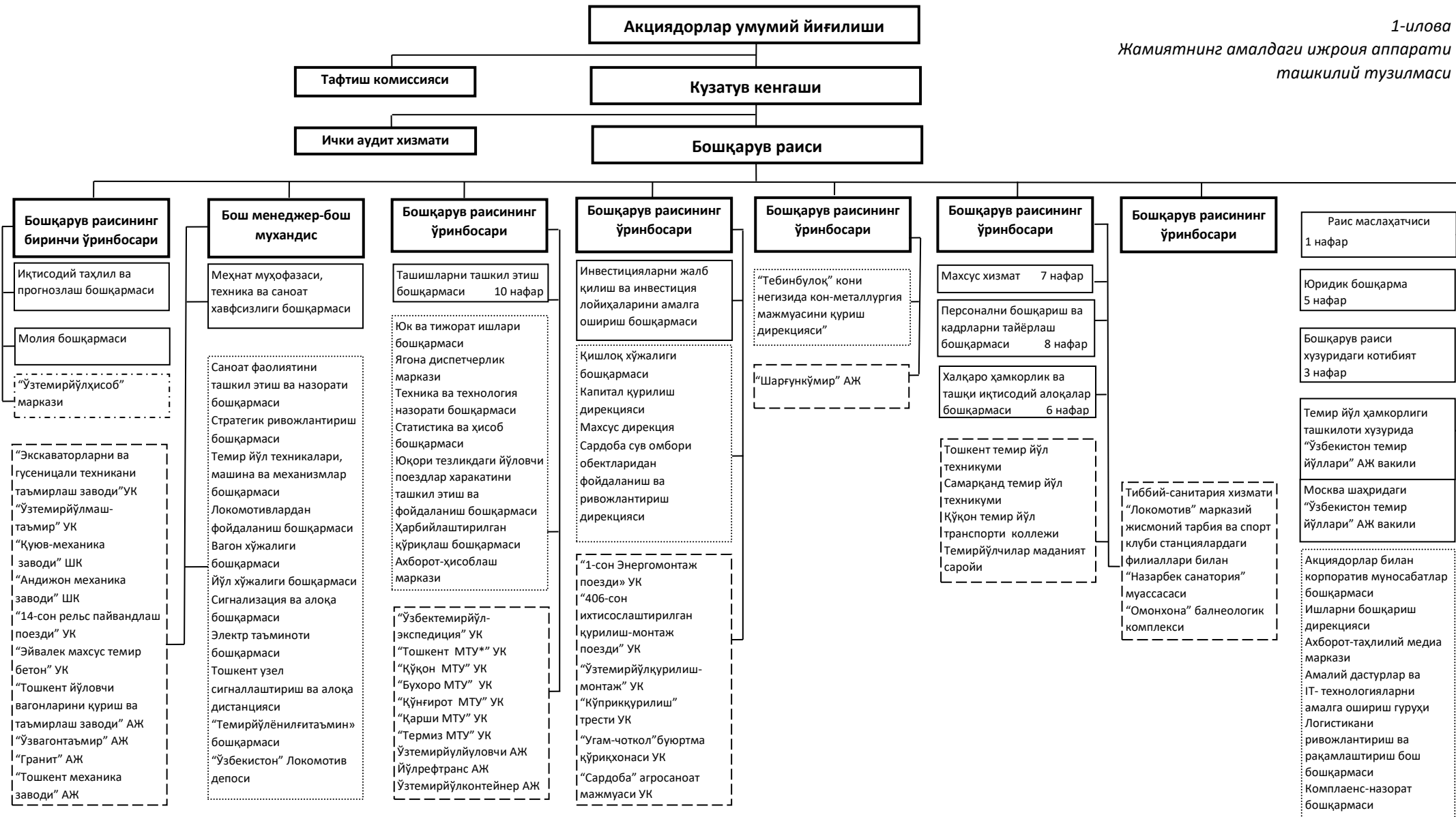
т/р	Тадбир номи	Амалга ошириш муддати
1	Компания кенгаши раислигида дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш бўйича ишчи комиссия тузиш	2021 йил январ ойида
2	Ҳар чорақда дебиторлик ва кредиторлик қарздорлик даражаси ҳолатини ешитиш, қарзларни тўлаш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиш	ҳисобот давридани сўнг ҳар чорақда
3	Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 235-244-моддаларига мувофиқ ҳаракат қилиш (офсетлар, схемалар ва даъволар, даъво аризалари)	Ҳар ой
4	Идоралараро қарзни тўлаш жадвалларини ишлаб чиқиш	Ҳар ой

19. ҲОМИЙЛИК ЁРДАМИ

«ЎТЙ» АЖ қўйидаги асосий йўналишлар бўйича хайрия фаолиятини олиб бормоқда: соғлиқни сақлаш, маданият, спорт, таълим, тарихий ёдгорликларни сақлаш, фахрийлар тўғрисида меҳрибонлик ва б.

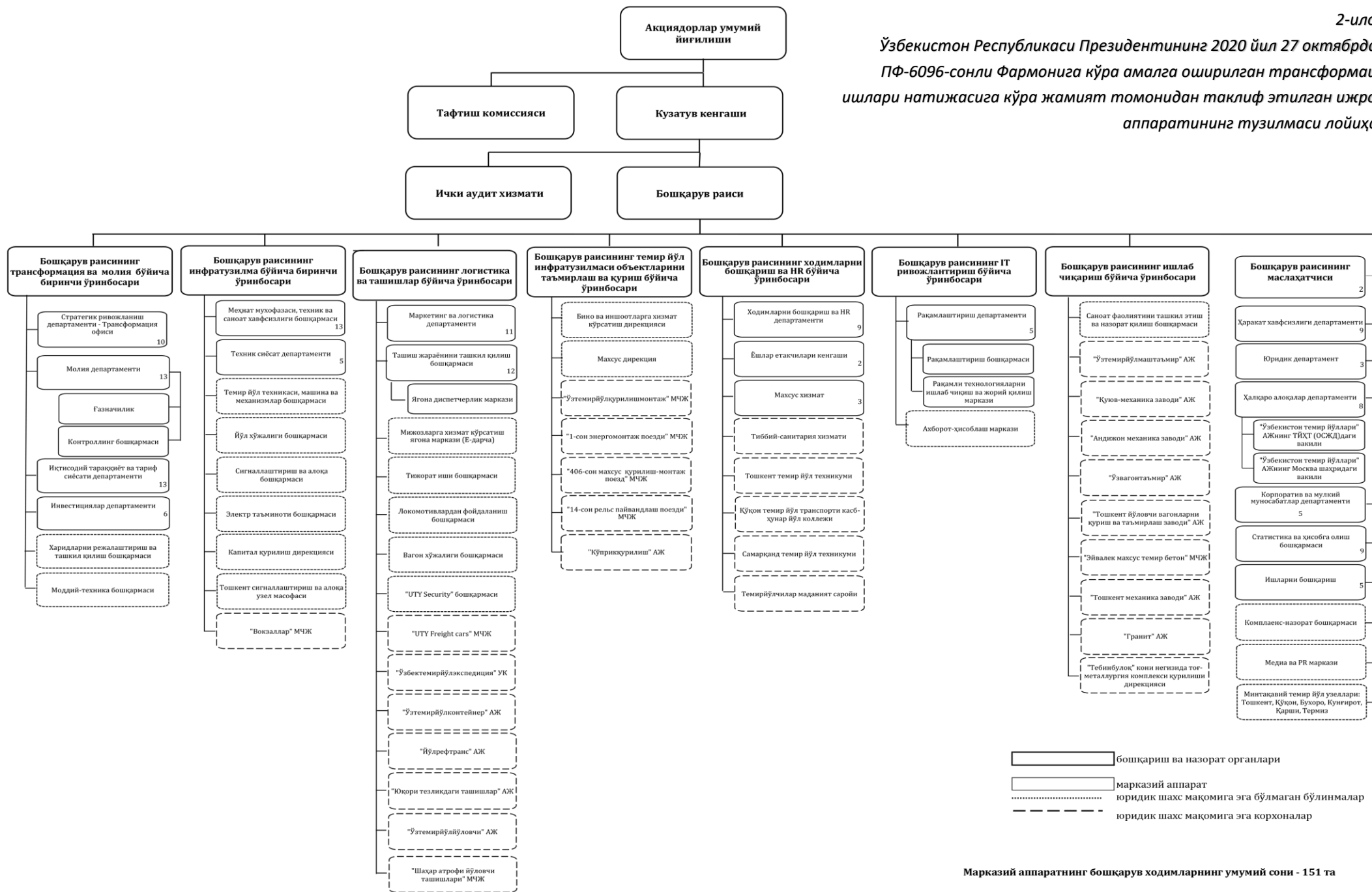
Жамиятдаги ижтимоий сиёсат қўйидаги таянч тамойилларга асосланади: кўрсатилаётган ёрдамнинг мақсадлилиги, тизимли методология, қарорларни қабул қилишда ва бажаришда очиқлик, шунингдек, маблағларни мақсадли ишлатилиши хусусида ҳисобот.

Мамлакатда аҳолини ижтимоий ҳимояси ва соғлигини сақлаш, пенсионерлар, инвалидлар, ёлғиз кексалар ва аҳолининг бошқа заиф тоифаларининг тўлақонли ҳаётий фаолиятини тامينлаш учун уларга кўрсатиладиган тиббий-ижтимоий ёрдам тизимини янада ривожлантириш ва такомиллаштириш борасида олиб борилаётган сиёсатнинг муҳимлигини ҳисобга олган ҳолда «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ 2022 йилда Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил “Ҳомийлик тўғрисида” Қонунининг 5-моддасига мувофиқ хайрия учун 965,0 млрд. сўм атрофида, аммо соф фойданинг 10 фоизидан кўп бўлмаган маблағни йўналтиришни режалаштирмоқда.

- бошқарув ва назорат оргалари
- марказий аппарат
- юридик мақомига эга бўлмаган таркибий бўлинмалар
- юридик мақомига эга бўлган бўлинмалар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 27 октябрдаги ПФ-6096-сонли Фармониغا кўра амалга оширилган трансформация ишлари натижасига кўра жамият томонидан тақлиф этилган ижроия аппаратининг тузилмаси лойиҳаси

17. Ишлаб чиқариш (ишлар ва хизматлар) қуввати

Корхонанинг ишлаб чиқариш (ишлар ва хизматлар) қуввати, шу жумладан, асосий маҳсулотлар тури (иш, хизмат) бўйича:	Ўлчов бирлиги	1 -чорак	1 -ярим йиллик	9 ойлик	йиллик
Юкларни жўнатиш	млн. тонна	17,77	35,81	54,23	72,50
Юк айланмаси	млрд.тонна км.	5,70	12,20	18,75	24,85
Йўловчиларни жўнатиш	минг. йуловчи	1 928,4	4 082,0	6 070,7	7 962,0
Йўловчи айланмаси	млн.йуловчи км.	732,0	1 527,6	2 350,1	3 120,5

18. Ишлаб чиқариш (Ишлар ва хизматлар) ҳажми

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1-чорак	1 - ярим йиллик	9 ойлик	йиллик
Ишлаб чиқариш (Ишлар ва хизматлар) ҳажми, шу жумладан, асосий маҳсулотлар тури (ишлар, хизматлар) бўйича:	млн. сўм	2 040 266	4 267 143	6 514 553	8 711 285
Юк айланмаси	млрд. тонна км.	5,70	12,20	18,75	24,85
	млн. сўм	1 961 308	4 101 947	6 256 578	8 361 453
Йўловчи айланмаси	млн. йуловчи км.	732,0,0	1 527,6	2 350,1	3 120,50
	млн. сўм	78 958	165 196	257 975	349 832

19. 2021 йилга “Ўзбекистон темир йўллари” АЖнинг молиявий прогноз кўрсаткичлари (млрд.сум)

Т/р	Кўрсаткичлар	1 квартал			1 ярим йиллик			9 ойлик			йиллик		
		2021г	режа 2022г	%	2021г	режа 2022г	%	2021г	режа 2022г	%	2021г	режа 2022г	%
I.	ДАРОМАДЛАР, шу жумладан	2 759,68	2 740,27	99,3	5 507,95	5 677,14	103,1	8 118,85	8 614,55	106,1	10 542,72	11 411,28	108,2
	Соф тушум, шу жумладан	2 333,84	2 468,03	105,7	4 797,30	5 213,57	108,7	7 207,69	7 971,03	110,6	9 422,61	10 550,82	112,0
	юкларни ташиш	1 878,44	1 961,31	104,4	3 816,18	4 101,95	107,5	5 641,59	6 256,58	110,9	7 393,62	8 361,45	113,1
	йуловчиларни жўнатиш	77,07	78,96	102,4	160,18	165,20	103,1	242,81	257,98	106,2	325,71	349,83	107,4
	Бошқа даромад	378,33	427,77	113,1	820,94	946,43	115,3	1 323,29	1 456,47	110,1	1 703,29	1 839,53	108,0
	асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	94,05	72,23	76,8	192,40	153,57	79,8	330,11	243,53	73,8	420,11	360,47	85,8
	молиявий фаолиятнинг даромадлари	331,79	200,00	60,3	518,24	310,00	59,8	581,06	400,00	68,8	700,00	500,00	71,4
II.	ХАРАЖАТЛАР	2 642,78	2 641,29	99,9	5 235,44	5 429,43	103,7	7 866,31	8 365,50	106,3	10 531,37	11 280,94	107,1
1	Махсулот таннархи	1 618,16	1 941,92	120,0	3 390,78	3 941,82	116,3	5 312,43	6 018,58	113,3	7 565,70	8 499,52	112,3
	юкларни ташиш	987,71	1 275,40	129,1	2 042,35	2 465,26	120,7	3 169,21	3 683,08	116,2	4 490,54	5 137,92	114,4
	йуловчиларни жўнатиш	235,10	303,58	129,1	495,20	597,02	120,6	782,28	907,28	116,0	1 118,90	1 277,91	114,2
2	Давр харажатлари	297,69	299,37	100,6	641,83	637,62	99,3	979,41	996,92	101,8	1 281,21	1 393,42	108,8
	сотиш харажатлари	5,06	5,77	114,0	10,77	12,12	112,5	16,48	18,42	111,7	22,48	24,92	110,8
	маъмурий харажатлар	63,38	72,26	114,0	135,90	151,66	111,6	214,06	234,66	109,6	287,96	334,66	116,2
	бошқа операцион харажатлар	229,25	221,34	96,6	495,16	473,84	95,7	748,86	743,84	99,3	970,76	1 033,84	106,5
3	Молиявий фаолият бўйича харажатлар	726,93	400,00	55,0	1 202,83	850,00	70,7	1 574,47	1 350,00	85,7	1 684,47	1 388,00	82,4
III.	СОЛИҚЛАР (даромад солиғи)	21,21	14,85	70,0	41,54	37,16	89,5	44,50	37,36	83,9	1,70	19,55	1 148,6
IV.	МОЛИЯВИЙ НАТИЖА (соф фойда /зарар)	95,69	84,13	87,9	230,97	210,55	91,2	208,05	211,70	101,8	9,65	110,80	1 148,6

20. Молиявий кўрсаткичлар

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1 -чорак	1 -ярим йиллик	9 ойлик	Йиллик
Даромадлар, шу жумладан	млн. сўм	2 740 266	5 677 143	8 614 553	11 411 285
Соф тушум	млн. сўм	2 468 035	5 213 571	7 971 028	10 550 819
Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	млн. сўм	72 231	153 572	243 526	360 466
Молиявий фаолиятнинг даромадлари	млн. сўм	200 000	310 000	400 000	500 000
Сотилган маҳсулотлар (иш, хизмат) таннархи, шу жумладан, асосий маҳсулотлар тури (иш, хизмат) бўйича:	млн. сўм	1 941 917	3 941 815	6 018 577	8 499 517
Юкларни ташиш	битта бирлик, сўм	223,754	202,153	196,483	206,798
	умумий сўмма, млн. сўм	1 275 400	2 465 261	3 683 084	5 137 919
Йўловчиларни жўнатиш	битта бирлик, сўм	414,719	390,825	386,058	409,520
	умумий сўмма, млн. сўм	303 575	597 024	907 276	1 277 908
Давр харажатлари, шу жумладан:	млн. сўм	299 374	637 619	996 919	1 393 419
Сотиш харажатлари	млн. сўм	5 773	12 120	18 420	24 920
Маъмурий харажатлар	млн. сўм	72 259	151 659	234 659	334 659
Бошқа операцион харажатлар	млн. сўм	221 342	473 840	743 840	1 033 840
Молиявий фаолият бўйича харажатлар	млн. сўм	400 000	850 000	1 350 000	1 338 000
Соф фойда / Зарар	млн. сўм	84 128	210 553	211 699	110 796

21. Солиқлар ва мақсадли жамғармаларга тўловлар

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1-чорак	1 - ярим йиллик	9 ойлик	йиллик
Жами бюджетга тўловлар суммаси, шу жумладан:	млн. сўм				
Даромад (фойда) солиғи	млн. сўм	14 846	37 156	37 358	19 552
Қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС)	млн. сўм	0	0	0	0
Акциз солиғи	млн. сўм	1,3	2,6	3,8	5,1
Ягона ижтимоий тўлов ва фуқароларнинг бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига суғурта бадаллари (ЯИТ)	млн. сўм	102,6	205,2	307,8	417,9
Ер ости бойликларидан фойдаланганлик учун солиқ	млн. сўм	0,5	0,7	1,0	1,1
Бошқалар (қолган барча солиқлар)	млн. сўм	13,1	26,3	39,4	53,5

22. Соф фойдани тақсимланиши

Номланиши	Ўлчов бирлиги	1-чорак	1-ярим йиллик	9 ойлик	Йиллик
Соф фойда	млн. сўм	84 128	210 553	211 699	110 796
Дивиденд тўлашга, шу жумладан:	млн. сўм				
Давлат улушига	млн. сўм				33 238,8
шундан, тўланган	млн. сўм				
Захира фондига	млн. сўм				554,07
Корхонани ривожлантиришга	млн. сўм	17 408,91	30 933,70	46 069,43	77 003,13
Бошқалар	млн. сўм				

23. Қарздорлик

Номланиши	Ўлчов бирлиги	1 -чорак	1 -ярим	9 ойлик	йиллик
Дебитор қарздорлик	млн сўм	1 784 762	1 780 446	1 772 816	1 769 273
Кредиторлик қарздорлик	млн сўм	1 667 839	1 659 412	1 653 700	1 651 398

24. Ташқи қарздорлик

млн.АҚШ доллар

Номланиши	Ҳисобот даври бошига қолдиқ 01.01.2021й	Режалаштирилган кредит				2021 йил кредитларни қоплаш										Ҳисобот даври охирига қолдиқ 31.12.2021й.
		I	II	III	IV	I-чорак		II-чорак		III-чорак		IV-чорак		Жами		
						Асосий қарз	процент	Асосий қарз	процент	Асосий қарз	процент	Асосий қарз	процент	Асосий қарз	процент	
Корхонанинг ташқи қарзи, шу жумладан	929,98					29,98	11,34	5,02	1,61	29,92	10,91	7,37	1,75	72,29	25,61	857,69
Давлат кафиллиги	865,41					26,24	10,58	5,02	1,61	26,18	10,22	7,37	1,75	64,81	24,16	800,60
Корхонанинг ўз кафиллиги асосида	64,57					3,74	0,76			3,74	0,69			7,48	1,45	57,09

25. Корхонанинг ташқи савдо ва ташқи молиявий фаолияти

Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	1 -чорак	1 ярим йиллик	9 ойлик	йиллик
Экспорт ҳажми	млн АҚШ долл.	105,80	256,80	408,80	530,35
Импорт ҳажми	млн АҚШ долл.	41,90	95,1	162,55	274,6
Савдо баланси (экспорт ва импорт ўртасидаги фарқи)	млн АҚШ долл.	33,7	110,09	155,64	138,09
Чет эл валютасига эhtiёжи	млн АҚШ долл.				

26.

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖнинг 2022 йил қўшимча самарадорлик кўрсаткичлари прогнози

№	Кўрсаткичлар	1-чорак		1-ярим йиллик		9-ойлик		йиллик	
		Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз
1	Сотишдан тушган соф тушум прогноз бажарилиши (минг сўмда)	2,0%	2 468 034 745	2,0%	5 213 571 224	2,0%	7 971 027 776	2,0%	10 550 819 109
2	Соф фойда (зарар) прогноз бажарилиши (минг сўмда)	2,0%	84 128 265	2,0%	210 552 898	2,0%	211 698 942	2,0%	110 796 452
3	Активлар рентабеллиги % да	6,0%	0,003	5,0%	0,003	5,0%	0,003	4,0%	0,003
4	Махсулот таннархини тушуриш (белгиланган топшириққа нисбатан % да)								
5	Ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш коэффициенти								
6	Қоплаш коэффициенти (тўлов қобилияти)	27,0%	3,000	28,0%	3,500	28,0%	3,500	18,5%	3,000
7	Молиявий мустақиллик коэффициенти	12,0%	6,000	12,0%	6,000	12,0%	6,000	15,0%	6,010
8	Дивидендлар ҳисоб китоби (минг сўмда)								
9	Экспорт кўрсаткичининг бажарилиши (пул ҳажмига нисбатан % да)	11,8%	100,000	11,7%	100,000	11,7%	100,000	13,5%	100,000
10	Маҳаллийлаштириш дастури бажарилиши (%)		100		100		100		100
11	Инвестиция дастурини бажарилиши, пул ҳисобида	11,8%	74,91	11,7%	144,20	11,7%	232,78	13,5%	299,300
12	Хорижий валютадан мустақиллик коэффициенти								
13	Акционер инвестициясининг рентабеллиги								
14	Дивиденд рентабеллиги %							0,5%	0,010
15	Жўнатилган юклар, млн.тн.	13,7%	17,77	13,8%	35,82	13,8%	53,850	15,5%	72,500
16	Жўнатилган йўловчилар, млн.киши	13,7%	1,93	13,8%	4,08	13,8%	6,07	15,5%	7,96
	Жами		100		100		100		100

27.

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖнинг 2022 йил қўшимча самарадорлик кўрсаткичлари прогнози

№	Кўрсаткичлар	1-чорак		1-ярим йиллик		9-ойлик		йиллик	
		Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз	Ўлчов бирлиги	Прогноз
1	Фоиз ва солиқларни ҳисобга олмаган фойда							0,5%	700,000
2	Фоиз, солиқ ва амортизация ажратмаларини ҳисобга олмаган фойда								
3	Харажат ва даромаднинг нисбати коэффициенти							0,5%	0,700
4	Жалб қилинган капитал рентабеллиги							0,5%	0,032
5	Акционер капитал рентабеллиги							0,5%	0,060
6	Мутлоқ ликвидлик коэффициенти	15,0%	0,180	15,0%	0,180	15,0%	0,140	18,8%	0,120
7	Кредиторлик қарзларини айланиш даври, кун	23,0%	85,000	22,0%	80,000	23,0%	85,000	19,0%	90,000
8	Дебиторлик қарзларини айланиш даври, кун	23,0%	75,000	23,0%	85,000	23,0%	85,000	19,0%	80,000
9	Асосий воситаларнинг эскириш коэффициенти	2,1%	0,300	2,1%	0,300	2,1%	0,310	2,1%	0,250
10	Меҳнат унумдорлиги	12,0%	46 217,879	12,5%	97 632,420	11,1%	149 270,183	12,0%	197 580,882
11	Асосий воситаларнинг янгиланиш коэффициенти							1,2%	0,150
12	Фонд қиймати	6,9%	0,120	7,1%	0,230	7,0%	0,380	7,1%	0,600
13	Сотилган маҳсулот ҳажмида инновацион маҳсулот улуши								
14	Корхонанинг жами харажатларида инновацион фаолият харажатларининг улуши								
15	Персоналларни ўқитиш харажатлари, 1 ишчи ҳисобига	6,1%	3,745	6,5%	6,554	7,0%	9,363	7,0%	11,236
16	Ходимларнинг қўнимсизлик даражаси	0,8%	1,000	0,8%	1,000	0,8%	1,000	0,8%	1,000
17	Ишлаб чиқариш қувватидан фойдаланиш коэффитсиенти								
18	Энергия самарадорлиги (маҳсулот таннархидаги энергия харажати улуши)	11,1%	0,120	11,0%	0,110	11,0%	0,110	11,0%	0,120
	Жами	100		100		100		100	

28.

**"Ўзбекистон темир йўллари" АЖда 2022 йил учун инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш тўғрисидаги
МАЪЛУМОТ**

Т/р	Лойиҳа ташаббускорлари ва лойиҳа номи	Туман ва шаҳарлар номи	Лойиҳа қуввати	Амалга ошириш муддати	Лойиҳа умумий қиймати* млн долл.	01.01.2022й.га кутилаётган қолдиқ, млн долл.	2022 йилда ўзлаштириш прогнози
							Жами, млн долл.
"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ					3737,1	1753,4	479,3
<i>янги қурилиш</i>					887,7	434,5	171,0
<i>модернизация ва реконструкция</i>					1981,6	662,7	171,0
<i>бошқа йўналишлар</i>					867,7	656,3	137,3
<i>шу жумладан:</i>							
<i>янги қурилиш</i>					887,7	434,5	171,0
1	Тошкент шаҳрида ер усти халқа метрополитенини қуриш	Миробод, Сергели, Яшнобод, Яккасарой, Учтепа, Шайхонтохур, Олмазар, Чилонзор, Юнусобод туманлари	52,1 км	2017-2024 йй.	422,3	148,4	20,0
2	Тошкент шаҳрида кўп тармоқли клиника қурилиши	Мирзо Улуғбек тумани	объект	2017-2022 йй.	150,0	4,0	4,0
3	Электрлаштирилган юқори тезликдаги Навоий-Бухоро темир йўл линиясининг иккинчи йўлининг қурилиши	Навоий шаҳри, Кармана, Қизилтепа, Когон туманлари	92,3 км	2021-2023 йй.	141,7	108,3	80,0
4	Шовот-Қораўзак янги темир йўл линиясини ҳамда Амударё устидан ўтувчи темир йўл ва автомобиль йўли қўшма кўпригини қуриш	Қораўзак, Амударё, Гурлан ва Шовот туманлари	73,6 км	2022-2024 йй.	173,8	173,8	67,0

Т/р	Лойиҳа ташаббускорлари ва лойиҳа номи	Туман ва шаҳарлар номи	Лойиҳа қуввати	Амалга ошириш муддати	Лойиҳа умумий қиймати* млн долл.	01.01.2022й.га кутилаётган қолдиқ, млн долл.	2022 йилда ўзлаштириш прогнози
							Жами, млн долл.
модернизация ва реконструкция					1981,6	662,7	171,0
5	"Поп-Қўқон-Андижон" участкасини электрлаштирган ҳолда Ангрен-Поп электрлаштирилган темир йул линиясини қуриш	Поп тумани, Қўқон ва Андижон шаҳарлари	инфратузилма объектлари	2021-2024 йй.	1461,1	180,5	45,0
6	Мароқанд-Навоий темир йўл участкасини электрлаштириш	Пастдарғом тумани	135 км	2019-2022 йй.	49,0	20,2	20,2
7	Бухоро-Урганч-Хива темир йўлини электрлаштириш	Бухоро, Урганч ва Хива шаҳарлари	452 км	2021-2025 йй.	437,5	434,4	99,0
8	Юк вагонларини модернизация қилиш ва хизмат муддатини узайтириш	республика бўйича	6349 дона	2021-2025 йй.	34,0	27,6	6,8
бошқа йўналишлар					867,7	656,3	137,4
9	Темир йўлларни реабилитация қилиш	республика бўйича	900 км	2021-2025 йй.	240,0	192,0	48,0
10	Локомотивларни тиклаш	республика бўйича	139 дона	2021-2025 йй.	60,2	47,5	12,5
11	"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ бўлинмаларига дастгоҳ ва технологиялар сотиб олиш	республика бўйича	дастгоҳ ва технологиялар	2021-2025 йй.	32,0	26,7	6,6
12	Юк вагонларини қуриш	республика бўйича	4000 дона	2021-2025 йй.	375,5	325,5	55,2
13	"Тошкент-Шарқий" аэродроми ҳудудида замонавий фуқаро авиацияси аэропорти комплексини қуриш (1-босқич)	Яшнобод тумани	соатига 250 йўловчи	2018-2023 йй.	160,0	64,6	15,0

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТЕМИР ЙЎЛ ЙЎЛЛАРИ СХЕМАСИ

